Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 43 (1043) ♦ Субота, 4 березня 1995 року ♦ Ціна договірна

Крим: Верховна Рада без Президії та без Голови

У ході вечірнього засідання сесії Верховної Ради Автономної Республіки Крим 2 березня було прийнято постанову «Про заяву Голови Верховної Ради Криму Сергія Цекова». Відповідно до цього документа Сергія Цекова достроково увільнено з посади Голови Верховної Ради Криму. Однак остаточно з цієї посади він піде з моменту обрання нового Голови Верховної Ради.

На сесії було також прийнято Закон Республіки Крим «Про визнання Закону Кримської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки про органи державної влади Кримської АРСР від 10 вересня 1991 року таким, що втратив силу» в зв'язку з прийнятими раніше Конституцією Республіки Крим і Закону «Про ...ад Криму». В прийнятій також на вечірньому засіданні ще одній постанові Верховної Ради Криму визначається механізм дострокового увільнення з посади Голови Верховної Ради Криму. Згідно з прийнятою постановою Голова Верховної Ради Криму може бути достроково увільнений з посади, в тому числі і за його письмовою заявою. При достроковому увільненні Голови Верховної Ради Криму з посади рішення про це, згідно з постановою, приймається, в тому числі і відкритим голосуванням, якщо дострокове увільнення з посади здійснюється в зв'язку з поданням особистої заяви. Всі ці постанови і Закон були прийняті депутатами в одному пакеті. З 75 депутатів 66 проголосували за прийняття цього пакета законів і постанов, 8 проголосували проти, тих, які утрималися, не було. Депутати почали міжфракційну нараду для обговорення кандидатури на посаду Голови Верховної Ради Криму.

Робоча поїздка Президента України

Президент України Леонід Кучма, який здійснює робочу поїздку до ряду областей країни з питань підготовки й проведення весняно-польових робіт, прибув до Херсона.

У програмі Президента — відвідання господарств Херсонської, Миколаївської й Вінницької областей. Леонід Кучма побуває на полях, огляне посівну техніку, ознайомиться з умовами праці й побуту сільських трудівників. У суботу в Вінницькій області відбудеться засідання Ради регіонів при Президенті України.

Читайте в суботньому випуску:

Весна пробуджує і землю, і серця

Поки одні на мітингах чи з високих трибун лякають нас голодом чи обіцяють «нагодувати народ», поки другі чекають, ніби хтось і справді їх нагодує, облаштує їм безхмарне життя, треті — як приходить час — беруть до рук віжки і з простими словами «Боже, поможи!» — роблять діло. Щоб і хліба вистачало, і до хліба. Відрадно, що саме їх стає дедалі більше.

Все тече, все змінюється. І ми, зрештою, всі збагнемо просту істину, що найкрасномовніші обіцяльники світлого майбуття та «годувальники» народу можуть нас «ощасливлювати» тільки з наших таки комор і кишень — з нашої праці.

Хай березень — початок весни (а він колись у наших пращурів був початком нового року) — пробуджує не тільки природу, а й наші душі, нові сили, нові думи. Все оновлюється на одвічному й довічному колі — і земля, і спрага, і любов... І нікому того кола не розірвати.

Фото Олександра КРЕМКА.

У номер!

Заява прес-центру МЗС України

28 лютого ц.р. по державному телеканалу УТ-1 транслювалася передача «Югославія. Мертвий сезон», авторами якої є Валерій Лапікура та Наталія Кулик.

У зв'язку з цим прес-центр МЗС уповноважений заявити, що зміст зазначеного матеріалу не віддзеркалює офіційної точки зору уряду України і має розглядатися як виключно авторська інтерпретація подій на терені колишньої Югославії.

Березень — на вітчизняному електровозі

Схоже на те, що березень стане місяцем народження першого українського електровоза: у Дніпропетровську завершується складання такої машини.

Народне господарство відчуває гостру потребу в потужних тягових агрегатах. Російські та чеські надто дорогі. Наші вчені та спеціалісти розробили агрегат, який, до того ж, значно менше потребує електроенергії. Майже всі матеріали та комплектуючі — вітчизняні.

Паралельно складається другий агрегат.

Наш паспорт уже не молоткастий...

На брифінгу в Міністерстві внутрішніх справ України журналісти першими мали змогу подивитися і потримати довгождані українські паспорти. Документ має синю обкладинку (закордонний паспорт — червоний).

Паспорти вже завезено в області, і незабаром почнеться їх видача.

Від Президента України, Президії Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України

Президент України, Президія Верховної Ради України, Кабінет Міністрів України з глибоким сумом сповіщають, що 2 березня 1995 року на 58-му році життя раптово помер голова Конституційного Суду України, відомий український вчений-правознавець ЮЗЬКОВ ЛЕОНІД ПЕТРОВИЧ, і висловлюють щире співчуття рідним та близьким покійного.

Парламентська хроніка

Закони писано для всіх

Чи не найбурхливішу реакцію цього дня викликала у залі інформація, з якою виступив народний депутат Юрій Целих.

І це не дивно, бо зачепила вона багатьох, так би мовити, за живе. Адже йшлося про участь парламентаріїв у пленарних засіданнях Верховної Ради. І цифри, названі доповідачем, засвідчили, що чимало важливих питань не прийнято через відсутність кворуму у залі. Адже останнім часом у засіданнях бере участь менше, ніж потрібно для прийняття, наприклад, законів, що вимагають конституційної більшості.

Як зазначив доповідач, лише 20 народних депутатів постійно були присутніми на кожному з 74 пленарних засідань другої і третьої сесій Верховної Ради. Інші народні обранці з різних причин пропустили 15,6 відсотка відведеного на це часу. З 15 вересня по 28 грудня минулого року та під час пленарних засідань цього року 323 народних депутати, 240 з яких працюють на професійній основі, з невідомих причин були відсутні на засіданнях. Проте заробітну плату більшість із них отримували. На вимогу Комісії з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів дехто з них повернув отримані гроші.

Зазначено також, що майже третина всіх пропусків припадає на парламентаріїв, які не працюють у Верховній Раді на постійній основі.

Далі депутати розглянули законопроект «Про бюджетну систему». Виступаючи під час його обговорення, народний

Денне засідання 2 березня

депутат Михайло Сирота зазначив, що спершу варто було б розглянути бюджет на 1995 рік. Однак цей закон теж дуже важливий — це підкреслювала більшість народних депутатів. Уперше в ньому, хоча й розпливчасто, але зазначена відповідальність за недотримання термінів подання проекту бюджету. Дискусія виникла також навколо питання, що стосується того, яка доходна частина з податків має залишатися селам, селищам, містам, районам, області. Оскільки думки з приводу цього у депутатів були інколи діаметральними, то дехто запропонував документ у першому читанні не приймати, а відправити його на доопрацювання. Однак більшість схилилась до протилежної думки і засвідчила це своїм голосуванням.

Сесія дала згоду на притягнення до кримінальної відповідальності одного з народних суддів Радянського району столиці.

На вечірньому засіданні за наполяганням групи депутатів та Комісії з питань фінансів і банківської діяльності сесія приступила до розгляду питання про Указ Президента щодо фінансово-промислових груп в Україні. Як зазначив доповідач Олександр Єльяшкевич, Президенту надано право приймати Укази з питань економічної реформи, що не регульовано законом. Даний же суперечить восьми законодавчим актам України. А його аналіз свідчить, що негативні результати від застосування цього Указу можуть значно перевершити позитивні. Як наслідок, держава може взагалі залишитися без бюджету.

Ще гостріше, але цілком вмотивовано, поставив питання голова Комісії з питань фінансів і банківської діяльності Віктор Суслов. Зокрема він сказав, що не треба вести дебати про те, потрібні чи ні нам фінансово-промислові групи. Мова йде про інше — можна чи ні видавати укази, які грубо порушують законодавство України. Якщо ні, то на даний слід накласти «вето». А якщо так, то законодавчий орган має припинити свою діяльність і передати функції Президентові.

Після тривалої дискусії парламентарії вирішили, що оскільки ми намагаємося будувати правову державу, то перед законом мають бути всі рівні, і наклали «вето» на Указ Президента. Комісіям з питань фінансів і банківської діяльності, з питань економічної політики та управління народним господарством разом з Кабінетом міністрів доручено прискорити розробки закону про фінансово-промислові групи і подати його на розгляд Верховної Ради.

Постатейним голосуванням сесія прийняла у другому читанні Закон «Про пестициди і агрохімікати».

Василь ТУГЛУК.

Прем'єр іде у відставку. Нависла хмара над усім урядом

Скажіть, читачу, чи помітили ви, що в лютому нинішнього року ви одержали стільки доплат, що підвищення цін на житлово-комунальні послуги, а разом з ними — і на все інше, майже не відбилося на вашому житті?

Ранкове засідання 3 березня

Заступник міністра економіки Віктор Кальник, який виступив на сесії з інформацією про рішення уряду щодо підвищення цін у лютому 1995 року і заходи із соціального захисту населення, саме в цьому переконував народних обранців. Тобто, що урядом зроблено все, аби люди не відчули чергового витка цін. Після того він заспокоїв депутатів тим, що зростання цін у лютому прогнозувалося урядом на 40,7 %, а насправді ця цифра сягнула «лише» 33 %. Може, хтось і сприйме цей факт як перемогу нашої центральної виконавчої влади — скоріше за все, самі урядовці. Але ж, наголошували депутати, сьогодні люди дожилися до того, що пенсіонер може купити молоко тільки двічі на місяць. І доплата, яку йому дають, настільки мізерна, що не дає змоги купити не тільки щось із одежини, а й елементарних продуктів харчування. А хіба краще студентам, малозабезпеченим та й узагалі більшості населення України?

І хоч Голова Верховної Ради Олександр Мороз раз по раз просив депутатів спокійніше висловлювати свої претензії, думки і пропозиції, ті ніяк не могли стримати свої почуття. У залі не раз звучали навіть такі оцінки діяльності уряду, як «геноцид проти власного народу».

Тож і не дивно, що депутати наполягали на припиненні обговорення цього питання і внесення іншого: про відставку уряду, який, за словами народних обранців, не в змозі вивести Україну з глибокої економічної кризи.

Зрештою, обговорення цього та інших пов'язаних з ним питань, які планувалися до розгляду на сьогоднішньому пленарному засіданні, перенесено.

Як і розгляд пропозиції щодо відставки Кабінету міністрів.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

На черговому засіданні Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією заслухано звіт членів Комісії, народних депутатів України І.Біласа та М.Ратушного про результати вивчення питання щодо застосування законів по боротьбі з організованою злочинністю та корупцією на практиці відповідними спецпідрозділами УМВС Тернопільської області.

Було вирішено звернутися до Генеральної прокуратури України з проханням створити спеціальну комісію для вивчення матеріалів про реалізацію держконтракту № 872 від 30.01.94р., виконання якого покладено на мережу комерційних структур і відповідно до якого фактично здійснюється масова ліквідація поголів'я великої рогатої худоби в Україні. Керівництву МВС України запропоновано відмовитись від практики переведення з однієї області в іншу на аналогічні посади працівників правоохоронних органів, які скомпрометували себе на попередній посаді.

Прийнято також рішення щодо регулярності виїзду членів комісії в регіони країни.

У роботі комісії взяли участь працівники відповідних підрозділів УМВС Тернопільщини та МВС України.

Відбулося засідання Комісії з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин.

Розглянуто проект Декларації прав громадян, юридичних осіб та історичних спільностей людей, які були незаконно порушені в 1918—1991 роках. Депутати прийняли рішення продовжити вивчення цього питання з урахуванням пропозицій, що надійшли від депутатів, громадських організацій та державних установ.

Було обговорено питання, які стосуються заходів щодо реалізації Угоди про розвиток відносин між Державними зборами Угорської Республіки та Верховною Радою України. Ухвалено склад комісії до українського відділення змішаної українсько-угорської комісії по підготовці законопроектів та нагляду за виконанням чинного законодавства стосовно українських та угорських національних меншин. До неї ввійшли В.Яворівський, М.Товт і А.Безуглий.

Заплановано підготувати спільну програму, спрямовану на вирішення проблем мовно-культурних потреб українців в Угорщині та угорців в Україні.

Прес-служба Верховної Ради України.

ВІДКРИТИЙ ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

до міністра закордонних справ України п. Геннадія УДОВЕНКА

Шановний пане міністр!

Коментуючи парафування в Києві договору між Україною та Росією, Ви заявили, що російська сторона згодилася викреслити з проекту цього договору пункт про подвійне громадянство, але і Україна пішла на ряд поступок. І пояснили журналістам, що ці поступки стосуються питань непринципових, а саме: повернення культурних цінностей та визначення терміну «національні меншини» (Україна відмовляється його застосовувати відносно росіян, які проживають в Україні).

Отже, про що йдеться? Про те, що в Росії назавжди залишаться вивезені з України за довгі віки її рабства духовні скарби нашого народу — очевидно, це золоті скіфські вироби, давньоруські ікони та рукописи, запорізькі клейноди, картини художників. Якщо це так, то: по-перше, невже можна вирішувати одне, практично надумане політичне питання про подвійне громадянство, яке взагалі безпрецедентне у правовій міжнародній практиці, за рахунок безцінних культурних надбань народу, а, по-друге, хто підрахував вартість того, чому ціни просто немає? Адже культурні цінності — то, передусім, наша історична пам'ять, духовні витоки України, свідчення її національної самобутності і самодостатності серед народів світу. І якщо це питання непринципове, то, може, уже непринципово: народ ми — чи не народ, нація ми — чи «біологічна маса», держава — чи економічно-територіальний суб'єкт Росії?

Не забуваймо і про важливий моральний аспект проблеми. Якщо ми, сини, відмовляємося від культурної спадщини батьків, то з нами так само поступатимуть і наші діти. Обкрадаючи самих себе, ми підриваємо підвалини громадянського демократичного суспільства: повагу до культурних цінностей, створених попередніми поколіннями, самої духовності людини, і тоді стає зрозуміло, чому в нашому суспільстві панує етичний нігілізм і духовна убогість.

І стосовно другої поступки України. Якщо росіяни не будуть кваліфікуватися як «національна меншість», то хто вони тоді? Корінне населення? А Україна — «исконно русская земля»? І чому вони повинні мати якийсь винятковий статус, порівняно з іншими народами, мати якісь особливі права, більші, ніж у поляків, євреїв, татар? Чи продумали, чи підрахували ви всі можливі наслідки цього кроку, фактично закладаючи в підвалини нашої державності міну сповільненої дії? І, врешті, чому ж тоді українці в Росії і надалі залишатимуться національною меншістю?

Враховуючи, що питання, з якими я звертаюся до Вас, хвилюють широку громадськість України, про що свідчить дуже багато листів, які приходять до мене від виборців, прошу Вас, шановний пане міністр, на мій відкритий депутатський запит теж дати відкриту відповідь через газету.

З повагою

народний депутат України Віктор ТЕРЕН.

Леонід Петрович ЮЗЬКОВ

Юридична громадськість України зазнала тяжкої втрати. На 58-му році життя раптово помер відомий вчений-правознавець, громадський діяч, академік Академії правових наук України, заслужений діяч вищої школи, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Юзьков Леонід Петрович.

Л.П.Юзьков народився 28 січня 1938 року в селі Новоселиця Полонського району Хмельницької області в селянській родині. Після закінчення юридичного факультету та аспірантури Київського університету імені Тараса Шевченка до останніх днів свого життя працював на різних посадах у вузах Києва: старшим викладачем, доцентом Київського університету; доцентом, завідуючим кафедрою, професором Київської вищої партійної школи, професором Київського університету імені Тараса Шевченка.

Л.П.Юзьков є визнаним не лише в Україні фахівцем в галузі конституційного права і державного будівництва, автором понад 200 наукових праць.

Поряд з науковою і педагогічною діяльністю Л.П.Юзьков багато сил та енергії віддавав державно-громадській роботі.

В липні 1992 року Леоніда Петровича Юзькова було обрано головою Конституційного суду України.

Л.П.Юзьков обирався членом Конституційної комісії, вніс великий вклад в теорію і практику державного будівництва України, до останнього часу невтомно працював над підготовкою нової Конституції нашої держави.

Світла пам'ять про талановитого вченого, юриста, педагога, державного і громадського діяча, людину щедрої душі і великої працьовитості Юзькова Леоніда Петровича назавжди збережеться в серцях тих, хто його знав.

Кучма Л.Д., Мороз О.О., Масол В.А., Ткаченко О.М., Курас І.Ф., Стретович В.М., Табачник Д.В., Пустовойтенко В.П., Горьовий Л.Є., Буткевич В.Г., Євдокимов В.О., Онопенко В.В., Бойко В.Ф., Дацюк В.В., Притика Д.М., Скопенко В.В., Шемшученко Ю.С., Підпалов Л.В., Тимченко І.А., Гончаренко В.Г.

Депутатська група «Реформи» глибоко сумує з приводу передчасної смерті Голови Конституційного Суду, академіка Академії правових наук України, доктора юридичних наук, професора Київського державного університету, члена Комісії Ради Європи «Демократія через право», члена Конституційної комісії, видатного вченого в галузі конституційного права

Леоніда Петровича ЮЗЬКОВА.

Ця людина назавжди залишиться в нашій пам'яті як талановитий вчений і педагог, видатний громадський і політичний діяч, який вніс неперевершений вклад у правовий фундамент Української держави.

Бардин Я.Б., Білас І.Г., Білоус В.О., Бурячинський О.М., Головатий С.П., Головко В.І., Єльяшкевич О.С., Ємельянов В.М., Ємець О.І., Єрмак А.В., Жеребецький Є.П., Кармазін Ю.А., Квятковський І.В., Кириченко С.О., Колішко І.Б., Костицький В.В., Лановий В.Т., Мусіяка В.Л., Недвига Г.М., Омельченко Г.О., Оробець Ю.М., Осташ І.І., Петренко М.І., Пинзеник В.М., Поживанов М.О., Пономаренко Б.Й., Соболєв С.В., Стецьків Т.С., Судницин Ф.С., Терьохін С.А., Чукмасов С.О., Чейпеш С.І., Шеховцов О.Д., Шишкін В.І., Ягоферов А.М., Костенко Є.Г.

Президія Вищого Арбітражного Суду України, Рада суддів арбітражних судів України та Асоціація арбітрів України висловлюють глибокі співчуття сім'ї та близьким передчасно померлого Голови Конституційного Суду України

ЮЗЬКОВА Леоніда Петровича.

Пішов із життя громадський діяч, визначний юрист, хороша і чуйна людина. Світла пам'ять про нашого колегу та друга навічно залишиться у наших серцях.

Українська Правнича Фундація невимовно сумує з приводу раптової смерті Голови Конституційного Суду України, професора Київського національного університету, доктора юридичних наук, академіка Академії правових наук, члена Конституційної комісії Верховної Ради України, голови Наглядової ради Української Правничої Фундації

ЮЗЬКОВА Леоніда Петровича

і висловлює скорботне співчуття родині та близьким покійного.

Спілка адвокатів України глибоко сумує з приводу передчасної смерті видатного вченого-юриста, першого Голови Конституційного Суду України

ЮЗЬКОВА Леоніда Петровича

і висловлює щире співчуття рідним і близьким покійного.

Найбільша небезпека для України — у нас самих

Сповідь одного із засновників Руху на Поділлі

***ПОДІЛЬСЬКИЙ** поет Павло Гірник довгий час ішов у перших лавах на злам тоталітарної системи. Але на відміну від інших своїх соратників згодом не став розпихати ліктями однодумців, продираючись до якогось керівного крісла, не пнувся у депутати. Він знову осідлав свого Пегаса і зайнявся улюбленою справою. Чому ж не чути його голосу сьогодні, у такий напружений час? На це запитання наш кореспондент Михайло **ВАСИЛАШКО** попросив відповісти письменника.*

— Так завжди складалося в Україні, і це природно, що блудником умів і лицарем духу була інтелігенція — чи то творча, чи технічна, чи самою природою надана людині.

Рух осмислювався і започатковувався у Спілці письменників, приміщення якої було не криївкою, а гніздом орлиним. Рух Всеукраїнський започатковувався не 1990 року, а ще з 60-х, коли пролунало гаряче слово Симоненка, Драча, Ліни Костенко, Бориса Олійника; пізніше, під час репресій на Україні, на захист прав і свобод стали Стус, Тихий, Литвин, Лук'яненко, брати Горині, Чорновіл і ще, і ще, і ще — імена нам відомі.

Чи ж дивно, що будь-яка влада завжди в першу чергу боролася з інтелігенцією — голосом нації, що обстоює право на свободу? Не є винятком, на жаль, і нинішня доба. Озираючись на витоки Руху на Хмельниччині, і з приємністю, і з якоюсь тугою розумію, що були ми страшенно молоді, чесні і безрозсудні, що йшли на ворога без зброї і заборола, що свято вірили у велику духовність і здатність до самооновлення українців...

Ми мали завдання — перемогти комуністичну систему. А що мало бути далі, про те якось не дуже думалося. Були нагальні справи — мітинги, голодування, пікети, КДБ, міліція і суди, був час, у який дійсно вирішувалось питання «хто — кого»: чи велике, але наймане військо Системи, чи маленьке коло повстанців.

Була в цьому двобої якась романтика, в усякому разі, для мене. Жили тоді по-похідному, готові до всього. Слава Богу, що грому було хоч і багато, але блискавки влучили у небагатьох.

Система виявилась підірваною зсередини і трималася, як виявилося, на плавуні — адже розумніші, як от колишній секретар обласного комітету КПУ Дикусаров, пішли самі, а решта лишилася, покладаючись не на власний розум. Можливо, я її, ту решту, й недооцінюю, цілком ймовірно, що ці люди знали, що інтелігенції притаманні пацифізм, ненасильство і благородне ставлення до переможених. Цього не треба соромитися, бо це ознаки лицарські...

Я хочу нагадати, що в минуле втрутитися неможливо, судити його безглуздо, а хвалити — негарно. Прикладом тому — Хмельницький, Мазепа та й наш Кармалюк. Інша річ, його, те минуле, треба знати, і не лише політикам, членам партій чи громадсько-політичних організацій.

Мабуть, саме тому, що з проголошенням незалежності України романтичний, гайдамацький, якщо хочете, жертвений період закінчився, інтелігенція почала відходити від політики і повертатися до своєї роботи: писати вірші і музику, малювати картини, вчителювати...

Час вимагав людей з аналітичним розумом, твердими поглядами і суворою логікою. Час вимагав людей дисциплінованих. Не наша в тім вина, що їх так мало, цих людей.

Тільки люди нетактовні й неосвічені можуть дозволити собі радити в тому, чого не вчилися і в чому не тямлять. Тільки люди вкрай обмежені вважають, що розумова праця легша за фізичну. Тільки люди підступні й безвідповідальні закликають нас рятувати всеньку Україну — тільки для того, аби не робити, бодай маленької, конкретної праці. Є їх доста в Україні, було їх колись в Русі, не знаю, як нині.

Багатьох з тих, хто прийшов у Рух у перших лавах, сьогодні немає серед членів цієї організації, і то з різних причин. На жаль, деякі заплатили за свої переконання життям. Серед них — і Сергій Кокряцький, мій вінницький побратим, і багато інших.

З моєї точки зору, кожен має робити ту справу, яку вміє. То буде найбільша допомога Україні.

Час нині, як і завжди, важкий. Політична ситуація, в якій я мало розуміюся, також видається не дуже обнадійливою. Люди потихеньку починають сміятися, а це, як відомо, означає, що їм уже втрачати нічого. Так, нічого, окрім України.

Ті три покоління — 20-, 40- і 60-річних, найбільш діяльні, отруєні комуністичною системою, важким подихом п'яної брежневської бездуховності, відсутністю того, що колись називалося «святе». Не судімо ж їх, бо це жертви. Колись Мойсей 40 років водив свій народ пустелею, поки не загибли всі, хто бодай пам'ятав про рабство. Нам ходити довше, ми ж бо не в пустелі. Тож не намагаймося робити щасливим когось силоміць — таке вже було: не вважаймо ворогом інакомислячого, не зневажаймо русомовного чи божевільного — пожаліймо, простімо, зрозуміймо.

Найбільша небезпека для України — у нас самих. Я не сподіваюся, що всі зрозуміють мене правильно, та й не маю права на роль вчителя чи й порадника. Скажу про себе, як відчуваю сам і за яким моральним законом живу: «Перш ніж будувати державу, треба збудувати себе». Бо інакше сподимо щось подібне до уявлень більшості, отаку собі корову з дійкою на кожного, і мені від того моторошно. Але, повторюю, це моя позиція, і я нікому її не намагаюся нав'язувати. Час поставить все на свої місця, Бог з кожного спитає і розсудить, хто правий. Але тільки Бог і ніхто інший.

І останнє. Колись Олесь Гончар у «Соборі» сказав про те, що якби до нас прилетіли представники інших цивілізацій, то їх вразили б лише собори, тобто духовність.

Жодна країна світу не славна партіями. Україна, про яку, сподіваюся, всі ми мріємо, має постати на духовності, честі й гідності. Якщо на той час не народиться нова українська інтелігенція — це завдання є неможливим.

Хмельницький.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Репліка

ДОН, виявляється, — не тільки річка...

А, виявляється, ще й «добровільне об'єднання народів». Таке поняття й таку абревіатуру прагне ввести в ужиток депутат Одеської обласної Ради Анатолій Лямзін, який підготував та поширив серед своїх колег проект відповідного рішення. Воно, проте, має не тільки лексичне значення, йдеться про речі куди суттєвіші — про подальшу долю українського народу та його держави. Бо отим проектом комуніст А. Лямзін прагнув прилучити колег з облради до того, аби вони звернулися до народних депутатів України із закликом... денонсувати Біловезькі угоди. Тобто — відродити Радянський Союз.

Чого тільки в тому проекті немає! Від вимоги «загальнонародного осуду волюнтаристської політики трійки політичних лідерів, які... здійснили всеісторичну авантюру» до заклику щодо «активної роз'яснювальної роботи серед різних прошарків населення про цілі добровільного об'єднання народів і країн у федеративну багатонаціональну державу, а попередньо — до всенародного референдуму, назвавши цей рух ДОН (добровільне об'єднання народів)»; від лозунгів «Єдина країна! Єдиний простір!» до пропозиції «вважати державними мову національної республіки і російську». Й тут же вердикт, від якого аж мурахи по спині: «На державні посади призначати осіб (від районної ланки й вище), які володіють двома мовами».

А. Лямзін та кілька його прибічників прагнули внести питання про звернення до Верховної Ради України з пропозицією денонсувати рішення, прийняті в Біловезькій Пущі, до черги денної сесії облради. Однак більшість депутатів відкинула цю спробу. Вони воліли зайнятися проблемами не вчорашніми, а сьогоднішніми й завтрашніми: повели ділову мову про те, що можна зробити на регіональному рівні, аби поліпшити становище у промисловості й на селі, поповнити обласний бюджет, захистити малоімущих.

Отож зовні благозвучне лексичне (чи, точніше, політичне) нововведення ДОН і на Одещині не прижилося, а до столиці хіба що тільки завдяки оцій публікації докотилося.

Одеса.

Услід за інформацією

Зіпсований телефон,

або Що страшніше — афганська війна чи служба в українській армії?

***ПРЕС-СЛУЖБА** Всеукраїнського політичного об'єднання «Державна самостійність України» повідомила, що у Ялті створено ще одну антиукраїнську організацію — «Союз солдатских матерей». Союзівки стверджують, що за три роки в українській армії загинуло віськовиків більше, аніж за всі десять років афганської війни. Тому «Союз» вимагатиме, щоб жителі Криму проходили військову службу на півострові.*

Конкретних даних у повідомленні не наводилось, тому ми попросили власного кореспондента «Голосу України» в Криму Олександра Пілата встановити, якими цифрами оперують активістки. Він звернувся до голови Кримського комітету солдатських матерів Марини Журавльової. Вона відразу попередила: «Источник цифр, которые фигурируют в Симферополе или Ялте, — не мы». І додала, що ці дані наводила співголова організації солдатських матерів України Валентина Артамонова 3 жовтня 1994 року на конференції в Києві. Отож, цитуючи її, кримські активістки у своїх виступах говорять, що в афганській війні загинуло 1629 військовослужбовців, призваних з України: А тільки за 1993 рік у Збройних Силах України загинуло 1656 чоловік, за 9 місяців 1994 року — 1529 чоловік. Звідси, мовляв, і підрахунки.

Ми зв'язалися з В. Артамоновою.

— Такої конференції у жовтні не було, — сказала Валентина Андріївна. — По-друге, коли я на зустрічах і наводжу цифри, то завжди попереджаю: вони, на жаль, не точні. Це взагалі дивовижно — ми досі не маємо точних даних про жертви афганської війни. Високопоставлені особи, винні у тій неправедній війні, не бажають, щоб люди знали правду до кінця. Тим часом дехто, використовуючи принцип зіпсованого телефону, намагається напустити туману, підривати авторитет української армії та держави.

Ми звернулися також до Міністерства оборони України.

— Точну цифру жертв афганської війни встановити, справді, складно, — сказав нам підполковник Анатолій Мураховський — заступник начальника прес-служби міністерства. — Імперія всіляко приховувала дані про втрати. Але нещодавно Українське телебачення оприлюднило таку цифру : 3360 — стільки військовослужбовців, призваних з України, загинуло в афганській війні.

А тепер про втрати в нашій армії. Візьмемо 1994 рік, бо в попередньому військовиків загинуло менше, а в 1992 — ще менше. Так ось. За 1994 рік втрати становили 385 чоловік. Однак варто зазначити: близько 49 відсотків із них загинули поза службою. Так, 38 чоловік стали жертвами дорожньо-транспортних пригод, у відпустках загинуло 24 чоловіки, від рук злочинців — 32, отруїлися —16. Тож порівнювати фактичні втрати в нашій армії із втратами в афганській війні, м'яко кажучи, нелогічно.

Щодо служби жителів Криму на півострові. На одній із нарад у Міністерстві оборони йшлося про можливість територіального принципу служби. Але — в майбутньому. Справа в тому, що свого часу військові містечка та інші об'єкти розміщували, виходячи з потреб СРСР, а не, скажімо, України. І якщо перейти на таку службу сьогодні, то ряд регіонів нашої держави виявиться неприкритим. А в майбутньому, як уже сказано, це можливо.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Календар «ГУ»

«Коли помер кривавий Торквемада...»

5 березня 1953 року — день смерті Й. Сталіна

***ОДНІЄЮ** з улюблених книг кремлівського диктатора був твір видатного філософа, драматурга, політолога епохи Відродження Нікколо Макіавеллі (1469—1527) «Государ». Можливо, саме в ній він знайшов теоретичне підтвердження своїм сумнівам. Макіавеллі радив: «Якщо в країні мир, то єдине, чого належить боятися, —це таємних змов»,*

Після вбивства В. Леніна (скільки таємниць супроводжувало й супроводжує більшовицьку історію) Сталін полишив будь-які сумніви щодо принципів творення держави на терені Російської імперії — диктатура!

Його епоха була сповнена справді Шекспірівського звучання — «Бути чи не бути?» Бути на чолі партії — Країни Рад йому чи Льву Троцькому? Бути чи не бути індустріалізації, колективізації, культурній революції? Або — або... Третього шляху він не визнавав.

Вже він і помер, а принцип усе діяв. Бути чи не бути підйому цілини, хімізації, підкоренню космосу?

А хіба тепер не тиснуть пружини заведеного ним політичного механізму? І що взагалі є трагічним, так це те, що за його правилами нині діють прихильники абсолютно протилежних політичних течій.

Цивілізація винайшла поки що один гідний спосіб існування людини на землі — демократичне суспільство. «Цій Генеральній старшині, Полковникам і Генеральним Радникам належить давати поради теперішньому ясновельможному Гетьману та його наступникам про цілісність батьківщини, про її загальне благо й про всі публічні справи; без їхнього попереднього рішення і згоди на власний розсуд (Гетьмана) нічого не повинне ні починатися, ні виріщуватися, ні здійснюватися. Через це вже тепер, при обранні Гетьмана, за одностайною ухвалою встановлюються три Генеральні Ради, які щороку збиратимуться у Гетьманській резиденції. Перша — на свято Різдва, друга — на свято Великодня, третя — на Покрову Найблагословеннішої Богорівної».

Так трактувала демократію в Україні Конституція Пилипа Орлика, написана ще 1710 року. Основний Закон, який мав намір утвердити Гетьман — наступник Івана Мазепи, заснований на принципах, характерних західній традиції, і відмінний від східної ідеї самодержавства. Конституція П. Орлика зародила ідею розподілу законодавчої, виконавчої та судової влад. Вона «є першою європейською конституцією в сучасному її розумінні».

Україну часто називають країною втрачених можливостей. Щедра земля, працьовитий народ, вигідне геополітичне становище і... нинішній занепад. Роз'єднане за різними мотивами суспільство по-різному й відповідає на запитання «Хто винен?» У лівих готова відповідь — винні націоналісти (рухівці, демократи...). Останні звинувачують у всьому лівих. І стоїть на місці корабель української державності, бо веслярі гребуть — хто куди...

Він протягує до нас руки в темені минулого.

«Але якщо місто чи країна звикли бути під владою государя.., то жителі їх не так легко візьмуться за зброю бо, з одного боку, вони звикли підкорятися, а з другого — не маючи свого государя, вони не здатні ні обрати собі нового государя, ні жити вільно. Тоді як у республіках є повноцінне життя — в них ніколи не вмирає й не може вмерти пам'ять про минулу свободу. Тому єдиний спосіб утримати їх у покорі — або знищити, або в них поселитися». Це з глави книги Макіавеллі «Государ», що називається «Як управляти містами чи державами, котрі до того, як були завойовані, жили згідно зі своїми законами».

Отже, Йосип Сталін шукав у великого італійця те, що було прийнятним лише для нього. А взагалі кремлівському схимнику подобалась основна ідея Макіавеллі — заради зміцнення централізованої держави нехтуй усім, бо мета, мовляв, виправдовує засоби.

42 роки минуло, як немає його серед живих. А дух ще присутній...

У номер!

• *Київ*

Трасти — під контроль

Президент України Леонід Кучма підписав розпорядження про заходи щодо впорядкування операцій довірчих товариств з коштами громадян України.

Кабінету міністрів і Національному банку України доручено в двотижневий термін підготувати проект Закону України «Про внесення змін і доповнень до декрету Кабінету міністрів України від 17 березня 1993 року «Про довірчі товариства».

Цей документ має передбачати, що залучення коштів населення довірчими товариствами здійснюється тільки через комерційні банки. Окрім того, довірчі товариства зобов'язані систематично інформувати довірителів про результати операцій з їхніми грошима.

• *Черкаси*

Німці нас навчать

У Черкасах відкрито філію українсько-баварського центру підприємництва. Її мета — підготовка фахівців з міжнародного менеджменту та спільного маркетингу. Слухачами центру стали молоді бізнесмени та службовці банків.

• *Херсон*

Євробанка на конвеєрі

Заповнити нішу на ринку товарів поспішає колектив Херсонського заводу скловиробів. Тут уперше в Україні освоєно випуск так званої європейської склобанки на 350 грамів. Особливість її не тільки у місткості. При консервуванні вона закривається не бляшаною, а пластмасовою кришкою, що закручується. За добу з конвеєра сходять 50 тисяч таких банок. Завод прагне задовольнити попит не лише херсонських консервних підприємств.

• *Вашингтон*

Ще одна обіцянка

Україна, як очікують, наприкінці цього місяця отримає позику в 1,5 млрд. доларів від МВФ, повідомила газета «Нью-Йорк таймс». Представник України в МВФ у Вашингтоні О.Наврилюшин та шведський економічний радник Президента України Л.Кучми — Е.Есланд підтвердили у двох різних інтерв'ю, що український уряд підпише листа, у якому прийме умови МВФ щодо позики, яка буде найбільшою з усіх наданих цією організацією республікам колишнього Радянського Союзу.

• *Москва*

Версії вбивства вивчають

Голова Ради Федерації Володимир Шумейко не схильний «приєднатися до оцінки вбивства Влада Лістьєва як політичного». Він зазначив, що вбивство журналіста «мимоволі схоже на зазіхання на свободу слова», пов'язане з «переділом власності», до якого був причетний В.Лістьєв. На запитання, чи не запропонує Рада Федерації впровадити з огляду на серію вбивств журналістів якісь надзвичайні заходи, В.Шумейко відповів, що він не прихильник таких заходів.

• *Ашгабат*

Екологія — проблема наддержавна

Глави держав Середньої Азії та Казахстану зустрілися в туркменському місті Дашховуз для розробки єдиної стратегії у розв'язанні питань екологічного оздоровлення регіону Аральського моря. Необхідність узгоджувати дії була визнана ними у березні 1993 року, коли було створено на паритетних началах Міждержавну раду з питань басейну Аральського моря. Керівники держав Приаралля ознайомляться з ходом виконання програми покращення екологічного стану в цьому регіоні.

Сергій ВЛАД, журналіст

Сенсація тижня

Уряд уміє не тільки скорочувати витрати, а й відбирати доходи

Щось не пригадується Закон у Україні, який зазнав би такого різкого несприйняття вищої виконавчої влади, як прийнятий у грудні минулого року Закон «Про оподаткування прибутку підприємств». Низка рішень економічних відомств з того часу, як він набрав чинності (з 1 січня ц.р.), просто-таки торпедує його загалом і зокрема. Чого варті, наприклад, встановлені Мінекономіки, Мінфіном, Мінстатом і Фондом держмайна коефіцієнти до нараховуваної амортизації основних фондів об'єктів господарської діяльності. Вони кратно зменшують розмір відрахувань на собівартість по нисхідній щоквартально, на таку саму суму збільшуючи розмір оподаткованого прибутку. Тим самим уряд ніби каже про те, що він уміє не тільки скорочувати витрати, приміром, на соціальні програми, а й відбирати прибутки. Чим, власне, не державний підхід до формування прибуткової частини бюджету?! Як не зрозуміти бюджетних проблем держави, скажімо, сільгоспвиробникові, якому під приводом весняно- польових робіт та ж держава в особі Верховної Ради пробачає борги перед комерційними банками: а як інакше розцінити пролонгацію кредитної заборгованості терміном на 5 років під символічну ставку в 10 відсотків?!

Взагалі-то, чого гріха таїти, складності з дефіцитом бюджету, прив'язаного до зобов'язань перед Міжнародним Валютним Фондом, а точніше до півторамільярдного кредиту в твердій валюті, є. Ми вже посадили на сувору дієту армію, позбавили можливості розвиватися науку, охорону здоров'я, народну освіту. Ми вже скоротили до мінімуму капітальне будівництво, пільги, штати та інше. Навіть урізали пайку ув'язнених. А дефіцит бюджету все одно становить 6 відсотків від валового внутрішнього продукту. А треба було 5, як і обіцяли експертам МВФ — адже лише в цьому разі можна розраховувати на кредит «Стенд бай». А коли так — треба шукати можливість отримання додаткового доходу близько 75 трильйонів карбованців. А що робити, коли доходну частину бюджету вже вичавлено, як коровy-рекордсменку нашого славного Мінсільгоспроду? А нічого простіше — потрібно лише збільшити на 10 відсотків... ставку податку на прибуток підприємств. Якщо дохід від вилучення податку за ставкою 30 відсотків становитиме цього року 227 трильйонів карбованців, то підвищення ставки на 10 відсотків саме й дає потрібні 75 трильйонів. А отже — й скорочення дефіциту бюджету на 1 відсоток. Що й казати: «простота — хуже воровства».

Цього тижня це рішення схвалено президією уряду — і справа тепер за Верховною Радою України. Чи варто казати про те, що підвищення ставки податку на прибуток підприємств може повторити сумну традицію минулого року, коли через надмірний податковий тиск державний бюджет позбувся мало не однієї третини надходжень. За словами заступника начальника Головного бюджетного управління Мінфіну Валентина Дорогунцова, вони це розуміють. У такому разі, що кажуть незалежні експерти? Вони від коментарів утримуються, згадуючи лише про те, що ставка податку в 35 відсотків із прибутку тотожне ставці податку в 22 відсотки з прибутку, що, як то кажуть, ми вже проходили. А тепер Верховній Раді пропонується затвердити ставки в 40 відсотків із прибутку. Схоже, що круп'є не в собі, якщо ставки, панове, зроблено.

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

Подія тижня

А до Ради Європи нас не беруть...

Тиждень, що минув, не був насичений гучними візитами чи якимись більш-менш важливими рішеннями. Однак на початку його стало відомо про подію надзвичайної ваги для України, яку чомусь обійшла увагою українська преса. Чи не тому, що вона була неприємною для нашого честолюбства: здається, цього року ми не потрапимо до Ради Європи.

З'ясувалося це, можна сказати, випадково: перебуваючи в Кишиневі, голова парламентської асамблеї РЄ Мігель Мартінес назвав п'ять країн, яких буде прийнято до Ради Європи вже цього року.

І, як заявив у своєму виступі перед студентами Київського інституту міжнародних відносин міністр закордонних справ Геннадій Удовенко, «України в цьому переліку не було. А це означає, що кимось уже зважено остаточне рішення».

Глава зовнішньополітичного відомства бачить причину такого повороту подій у тому, що «є певні сили, які перешкоджають вступові України до Ради Європи».

Мабуть, що так — не можна в цьому не погодитися з міністром закордонних справ України.

Але чому це стало несподіванкою? Адже ще недавно, у вересні минулого року, генеральний секретар Ради Європи Даніель Таршеїс, відвідавши з робочим візитом Україну, відзначив, що, незважаючи на відсутність конституції, наша держава буде прийнята до РЄ, оскільки тут вже напрацьована солідна законодавча база, здійснюються демократичні перетворення.

Крім того, тривають постійні зустрічі з представниками Ради Європи у найрізноманітніших галузях.

Більше того, у розповсюдженому вже 28 лютого прес-релізі управління інформації МЗС вказується, що ці контакти сприяють встановленню більш тісних зв'язків України і РЄ, прискоренню процесу приєднання нашої держави до цієї організації.

Здавалося, ніщо не віщувало неприємностей. І от... грім з ясного неба?

Безумовно, є сили, для яких приєднання України до РЄ — кістка в горлі. Але ж те, що вони існують, стало відомо не сьогодні.

Значить, ми самі щось проґавили і навіть не помітили цього. Отож, Рада Європи цього року нас не бере?

Цитата тижня

На порозі XXI сторіччя

Можливо, факт існування мавзолею Леніна в самому серці Москви символічний для двозначного стану російської початкової демократії. Цей монумент уславлює творця ГУЛАГу, одного з чотирьох найстрашніших масових убивць століття. Чи могли б ми відчувати впевненість у життєздатності демократії в Німеччині, якби найбільш помітним монументом у Берліні на сьогодні був мавзолей, де лежало б забальзамоване тіло Адольфа Гітлера?

... Нам варто звернутися безпосередньо до населення Росії з побажанням того, що воно має усвідомити: напередодні XXI сторіччя показник великої сили — не наявність імперського контролю, а рівень життя у суспільстві, в якому вони живуть, обумовлений демократичними свободами та рівнем того, як надбання сучасності поділяються всіма на рівній основі. Помилкою є вкладати зміст великої сили в основу примітивних соціальних умов і брутальної політичної поведінки. Ми винні у відсутності відкритості багатостраждальному народу Росії, і не тільки його, але і нас самих.

Збігнєв БЖЕЗІНСЬКИЙ.

Тарас ПЕТРІВ, «Голос України» (з Таллінна)

Прощання зі старим парламентом

У четвер, 2 березня відбулось останнє засідання парламенту Естонії нинішнього складу. Згідно з Конституцією повноваження 101 члена державних зборів закінчуються в день оголошення підсумків нових виборів, які відбудуться в Естонії 5 березня.

Якщо вірити прогнозам, то близько 30 відсотків голосів одержать Коаліційна партія та Об'єднання селян, лідери яких експрем'єр Тійт Вяхі та колишній голова ВР Арнольд Рюйтель. Реформаторська партія, очолювана нинішнім президентом Нацбанку Естонії Кімом Калласом, здобуде понад 15 відсотків голосів. Естонська Центристська партія під керівництвом Едгара Савісаара здобуде близько 15 відсотків. Передбачається, що представники нинішньої правлячої коаліції Ісамаа та Партія національної незалежності Естонії втратять в підтримці населення і одержать не більше 8 відсотків. Разом з тим «поміркованi» на чолі з нинішнім Прем'єр-міністром Андресом Тарандом можуть розраховувати на 7 відсотків. Деякі аналітики стверджують, що в парламенті буде створено коаліцію між політичними силами — Т.Вяхі та Е.Савісааром.

Передвиборчі баталії проходять спокійно, проте в естонській столиці повсюди розвішані «агітки» кандидатів і портрети партійних лідерів. Соціологи вважають, що до виборчих урн прийдуть не більш як 70 відсотків громадян країни, які мають право голосу.

За місце в парламенті боротимуться 1256 кандидатів, об'єднаних у списки 7 блоків та 9 партій. За парламентські лави намагатимуться сісти ще й 13 незалежних кандидатів.

До Таллінна вже прибули й спостерігачі з різних країн.

ЕКСПЕРТИ ЗАВЕРШУЮТЬ РОБОТУ

Засідання експертних груп України й Угорщини, що працюють над підготовкою угоди про кордони між двома державами, розпочалося сьогодні в Ужгороді. Такі документи вже підписано з Польщею та Словаччиною.

— Зустріч в Ужгороді, — розповідає керівник групи українських експертів Леонід Котляревський, — є складовою великої роботи,яку проводить наша держава по оформленню своїх рубежів після здобуття незалежності. Над проектом українсько-угорського договору працюємо з минулорічного літа. Кожна із п'яти зустрічей проходила конструктивно і діловито, ми досягали взаєморозуміння з усіх питань. Сподіваємось, що ужгородський раунд буде останнім — залишилось узгодити кілька статей і документ буде готовий до візиту Прем'єр-міністра Угорщини в Україну, що відбудеться незабаром. Контроль за дотриманням угод передбачено покласти на спеціальну українсько-угорську комісію.

Вшановуємо великого Шевченка

Дата

Буде жити він навіки,
Як безсмертний
наш сучасник.

Саме як сучасника сприймає кожне нове покоління українців Тараса Шевченка. Максим Рильський, чиї рядки ми процитували напочатку, узагальнив думки кожного з нас. Чи не в цьому розгадка уваги громадськості до кожної Шевченкової дати, а тим більше до дня його народження.

Звичайно ж, найбільше подій, пов'язаних з поетовою річницею, відбувається в Києві. 9 березня — традиційне урочисте покладання квітів до пам'ятника Т. Шевченку та літературно-мистецьке свято за участю лауреатів Державної премії України імені Т. Шевченка 1995 року. Музеї та бібліотеки організовують виставки живописних творів шевченківських лауреатів, літературні вечори та читання, на яких учасники їх відкривають для себе нові сторінки в життєписі та хроніці творчості великого Поета і Художника. Тематичний показ фільмів у кінотеатрах Києва відкрили стрічки «Тарас Шевченко» режисера І. Савченка та «Сон» О. Денисенка.

Це символічно, що післязимове пробудження життя у нас починається відзначенням дня народження Т. Шевченка. І так буде вічно.

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

Відбіркові враження на середині дороги

Фестиваль

***НАШ** найбільший музичний конкурс «Червона рута» на етапі-95 перетнув рівно половину першого відтинку шляху — відбіркового. «Відгралися» 15 областей — увесь схід і південь і трохи захід. Журі мало задоволення в стислі терміни прослухати півтори тисячі музикантів і визначитися з половиною фіналістів. Восьмеро з десяти учасників з'явилися на «Руті» вперше. Південь і схід України подали заявок удвічі більше, ніж на попередню «Руту», яка відбулася влітку 93-го в Донецьку.*

Згідно з концепцією, «Рута» не володіє жодною мовою, окрім державної. Статистика свідчить: 21 відсоток цьогорічних конкурсантів до українського звернувся вперше — у процесі підготовки до фестивалю. Тут головне — почати. Подолати психологічний бар'єр, коли язик не повертається українською заспівати — реп, наприклад. Десь у центрі Одеси чи Луганська.

Луганськ цього року дав на відбіркові 32 «виконавські одиниці» (гурти й солісти), Одеса — 23, Миколаїв — 32, Запоріжжя — 38, Дніпропетровськ — 69.

«Відбірковими» враженнями на середині дороги ділиться директор фестивалю Тарас Мельник і художній керівник Анатолій Калениченко. Саме золотий час, коли тенденції вже очевидні, але ще можна на них вплинути.

— Цей сплеск ви прогнозували?

— Ні. Але проводили велику гастрольну й рекламну кампанію й дуже серйозно поставилися до півдня і сходу України.

— То що, й без того громіздка «Рута» тепер стане ще більшою?

— Ні, Є квота. І вона достатня. Щоправда, до трьох традиційних жанрів (рок, поп, барди) додався ще один: танцювальна музика.

Загальне враження на середині дороги: наші музиканти не мають належної інформації про найсучасніші світові стилі й напрями. Вони працюють у мейн-стрімі. Але наш мейн-стрім у Європі ніхто не слухатиме. Ми терміново зайнялися лікнепом, який може видатися наївним: складаємо найновіші добірки і, по-перше, розсилаємо на місця, а по-друге, даємо на «Промінь».

— Чи можна серйозно займатися одразу двома десятками лауреатів і дипломантів? Досвід третьої «Рути» показав, що найкраще «розкрутили» двох — Шинкарук і Пономарьова.

— Можна. Фахівці знайдуться. Все-таки нас 50 мільйонів. Інша справа, що не всі вірять у те, що можна створити національну школу. Але це ж відбувалося в церковний музиці 500 років тому, коли були створені німецька, французька, італійська національні школи. Те ж сталося потім і в класичній музиці. Це природно, до цього приходить кожна нація.

— Чи нема в «Руті» відчуття, що на якомусь останньому етапі вона стала частиною істеблішменту? Мінкульт цього року фінансує фестиваль, як ніколи, серйозно.

— Якби була можливість, ми до держави не зверталися б. Але цього року ситуація просто фатальна: жодний спонсор не дав жодної копійки. Проблема в тому, що в нас нема національної буржуазії. І все ж ми недержавний фестиваль. Хоч нам пропонували, тоді було б легше з фінансуванням. Але тоді й легко загубити ідею. А щодо істеблішменту, то пошуковість і експериментальність від цього убезпечують. А що держава стала до нас прихильною, то, зрештою, не можна стільки років не помічати, що щоразу з'являється ціла обойма творчих особистостей, які потім заповнюють музичний простір і, крім усього, працюють на Україну за кордоном.

Нагадаємо молодим музикантам, якщо серед наших читачів такі є, що процес виведення їх у люди відбудеться цього року в Криму на зламі весни й літа.

Караул!

ЛІПШЕ ДЗВОНИТИ В РЕЙКУ...

Воно, коли дзвонять у рейку, теж не зовсім затишно. Бо чи то у колгоспі — тьху, тьху, тьху! — загорівся стіжок, чи то, не доведи, мобілізацію на війну оголошують. Чи, приміром, Страшний суд має розпочинатися...

Але дзвонити з Рівного телефоном — ще страшніше. Не знаєш, куди у підсумку втрапиш. Чи до Владикавказа, де у тебе знайомих стільки ж, скільки і на Марсі, чи до Бреста, де ситуація така сама.

Ви, шановний читачу, певен, неправильно подумали: мовляв, хочете поговорити з Києвом, а телефоністка вам дає Ліверпуль. Аж ніяк. Ось послухайте.

Телефонує мені головний бухгалтер з рідного «Голосу України» і лагідно так каже: «А як це ви, шановний кореспонденте, примудрилися набалакати по міжміському телефону аж на 59 мільйонів карбованців? За якихось два місяці».

Волосся на голові стало дротом. Ясно, такого рахунку начальство не підпише. Скоріше вппише, як мовиться, по перше число. Але з ким це я так довго балакав? З Клінтоном мені начебто ні про що говорити, з японським імператором познайомитися теж якось не довелося... Беруся за олівець. І що ж виходить? А те, що я балакав 98 (!) годин. Люди добрі, з ким? Про що?..

Наступного ранку попрямував я до міського вузла зв'язку. У розрахунковій групі молода жіночка, яка назвалася Світланою Яківною, так само плутано, як і туманно, намагалася щось мені пояснити, та зрештою зайшла у такі нетрі, що нарадила звернутися до іншої працівниці, Зої Миколаївни.

Назавтра Зоя Миколаївна вручила мені три папіряки завбільшки з повноцінну дитячу пелюшку кожна, де іноземною мовою було написано: «Расшифровочная ведомость начислений организациям...». Коментувала «пелюшки» вже знайома нам Світлана Яківна:

— Знаєте, до вашого рахунку помилково потрапила сума за розмови з іншого телефону. Тепер вам платити нічого не треба. Навпаки, ми винні вам 47 мільйонів, та ще п'ять мільйонів залишається як аванс...

Світлану Яківну знову зрозуміти було важко, але на руках я мав документ. І став його уважно вивчати. З телефону 22-22-30 (мій 22-21-30) дзвонили сотні, коли не тисячі, разів. Куди хочеш — до Краснодара, вже згадуваного Владикавказа, Полтави, Харкова і т.д. і т.п. Але яким чином їхні «гріхи» потрапити на мій рахунок? Це ж не якась одна помилка техніки?

«Вампірами» виявилися АТ «Поліссяавтотранс» та МП «Тракторсервіс» (у них, як мовиться, на двох одні штани).

Але не лише цю, надзвичайно цікаву, інформацію видали «пелюшки». Навіть у моїх стовпчиках цифр, тобто під номером власкорівського телефону, значились абоненти, про яких сном-духом не відаю. Не телефонував я жодного разу до Корця, як і до Івано-Франківська, Харкова, Житомира, Донецька (аж 17 хвилин). Як же воно ото так у зв'язківців виходить? Чому маємо платити за чужі (неіснуючі) розмови? І такі кумедії, як я дізнався, не лише на Рівненському корпункті, багато людей скаржиться на подібні «помилки». Пахне, отже, криміналом.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Людмила ДЕНИСЮК, головний художній керівник Будинку моделей взуття

Які туфлі модні у Парижі?

***НОВІ ЕЛЕМЕНТИ** моди у Парижі сьогодні найяскравіше проявляються саме у взутті: платформа, наповнена носова частина, розширені й потовщені підбори. Нетрадиційні й матеріали верху, декор і фурнітура. Взуття можна розділити за звичними групами — молодіжно-авангардне, класичне, спортивне. При виготовленні кожного існує своя специфіка, свій суб'єктивний підхід художника, який створив колекцію з вибраної теми.*

Авангардна група взуття, представлена паризькими салонами, передовсім приваблює конструктивними рішеннями. Це — різної висоти черевички з різноманітною функціональною і декоративною фурнітурою, наповнена носова частина, висока і середня платформа. Верх — з текстилю в комбінації зі шкірою, нубук.

Взуття класичного стилю певною мірою звернене в минуле — до моди 30—40 років, та з елементами сучасного дизайну. В основному ця група взуття виставлена в. дуже дорогих салонах, для неї характерні класичні пропорції, конструктивна традиційність, підкреслена стриманість кольорів.

Неглибокий «човник» поступився місцем більш закритій союзці, висота підбора жіночого взуття від 30 до 60 мм, а чоловічого — від 10 до 15 мм (це без урахування висоти платформи). Носова частина — від пом'якшеного, але наповненого овалу до гранованого щільного каре. Для верху застосовується різноманітний матеріал: еластичні шкіри в комбінації з велюром, лаком.

Особливе місце займає так звана нарядна група взуття для урочистих подій, одна з найвишуканіших асортиментних груп. Художня ідея навіяна атмосферою музики, світла і кольору імпресіоністичного живопису. Тут панує елітарна вишуканість і грайлива безпосередність, властива декоративному мистецтву. Нові конструктивні рішення поєднуються із забутими старими.

Одне слово, основна тенденція розвитку моди взуття парижанок — його циклічність, але завжди в новій інтерпретації художників-модельєрів сьогодення.

Київ.

П'ять вечорів з Лятошинським

***У КИЄВІ** відбувся фестиваль, присвячений 100-річчю від дня народження видатного композитора Бориса Лятошинського. Власне, ця масштабна, жанрово різноманітна акція, в якій узяли участь провідні виконавці столиці, була продиктована творчою спадщиною Лятошинського, яка репрезентує високі художні досягнення в жанрах опери, симфонії, сюїти, увертюри, концерту, хорової, вокальної та камерно-інструментальної музики.*

Два симфонічні, два камерні і великий хоровий концерти, нечасто виконувана рання, психологічно заглиблена, вишукана романсова лірика, екзотичні, витончені, немов по шовку писані, мініатюри на тексти старовинних китайських поетів, героїко-драматичні монологи, створені в евакуації... Справжні перлини хорової музики Лятошинського були блискуче інтерпретовані уславленою державною капелою «Думка», камерним хором «Відродження», камерним хором «Хрещатик», який нещодавно став володарем гран-прі на всесвітньому конкурсі хорів в ірландському місті Слайго. Симфонічні концерти прозвучали у виконанні заслуженого симфонічного оркестру Державної телерадіомовної компанії під орудою дипломанта Міжнародного конкурсу Володимира Сіренка та молодої «зірки», яка недавно виборола «золото» на Першому національному конкурсі диригентів імені Стефана Турчака, лауреата міжнародних конкурсів, заслуженої артистки України Вікторії Жадько...

Фестиваль став діалогом композитора із сьогоденням, у яке він так сміливо зазирнув ще за свого життя.

Наталя СЕМЕНЕНКО.

На знімку: ансамбль Київської державної консерваторії імені П.Чайковського, солістка — лауреат республіканського конкурсу Любов Канюка.

Тривога

КОЛИ ПАЛИЧКА СТАЄ БИЧЕМ

***ВЧОРА** у Києві закінчився міжнародний семінар з проблем боротьби з дифтерією, влаштований Міністерством охорони здоров'я України та за участю міжнародних організацій і всесвітньовідомих учених. Їх рекомендації, без сумніву, допоможуть у боротьбі з підступною хворобою.*

Тим часом дифтерія завдає дошкільних ударів: з 618 хворих (100 дітей), 22 померли (4 дітей) — такий сумний рахунок маємо в Україні.

Чому дифтерійна паличка стає таким страшним бичем? З цим запитанням ми звернулися до Українського центру здоров'я.

Перше, що ускладнює хворобу і призводить до біди, повідомили нам, — це несвоєчасне звернення до лікарів. Щоправда, дифтерія нерідко діє під маскою ангіни — починається із запалення зіва. Горло червоніє, потім береться нальотом — сірою плівкою. При цьому спостерігається слабкість, біль у м'язах, порушується апетит.

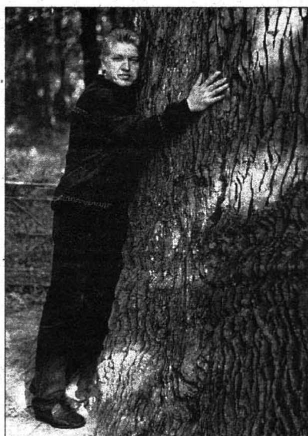
Розрізняють також дифтерію носа, глотки, очей, вуха.

Кожен має пам'ятати: чим раніше почато лікування, тим воно ефективніше. Практика дитячих поліклінік свідчить: коли лікування почалося у перший день захворювання, всі діти видужують.

Уникати тяжкої форми дифтерії допомагають щеплення. Та дехто все ще дивиться на це як на дрібниці. Тим часом щеплення мають бути виконані у повному обсязі — за спеціальним календарем, з урахуванням віку, строків і т.д. Батьки мають особисто подбати про це. А то, буває, возять дитину чи то в село, чи то в місто — строки щеплень зриваються.

А потім — біда. Початкові прояви захворювання можуть бути виражені слабко. А далі можливі ускладнення. Особливо небезпечна ядуха від великого набряку і плівки, що закривають отвір дихального горла. Можливі також паралічі, викликані токсином (це отрута, що її виробляють дифтерійні палички). Найнебезпечніше ускладнення — міокардит (ураження м'яза серця). Це найчастіша причина смерті під час дифтерії.

Будьмо пильні! Вчасне звернення до лікаря і щеплення у повному обсязі заступлять дорогу лихові.

Олександр МОРОЗОВ:

«У МЕНІ ЗАГОВОРИВ ГОЛОС ПРЕДКІВ»

***Кому** не відомі пісні російського композитора Олександра Морозова?*
Та мало хто знає, що кращі пісні останніх років — «Фантазер», «Хрустальные цепи», «Душа болит» та інші написано на Черкащині. Так склалася творча й життєва доля композитора, який народився в Україні: увібравши красу пісенного мистецтва свого народу, став одним із найяскравіших і найталановитіших творців сучасної російської естрадної пісні. Та хіба тільки він?

Однак, рано чи пізно людина, а тим паче митець, повертається до рідних джерел. Чудовий цикл українських пісень О.Морозов створив на вірші Андрія Демиденка, Вадима Крищенка, Анатолія Матвійчука — «Скажу вам, дочки і сини», «Рідна хата», «Як ішли літа наші на ярмарок», «Душі криниця», «Місячне колесо», «Запорозький писарю», «Яблуневий туман» — їх одразу почала співати вся Україна.

— Звідки ви родом, Олександре Сергійовичу?

— Народився я на Вінниччині, у мальовничому куточку на березі Дністра. Все, що бачив у дитинстві, й досі перед очима: бабусина світлиця з рушниками на стінах, образами у кутках... Криниця край городу, з якої коромислами носили до хати воду. Пам'ятаю, як ходили ми з мамою і бабунею до родичів чи сусідів на хрестини, проводи в армію чи на весілля. Там звучало стільки музики й пісень — веселих і сумних! То були, тепер я розумію, народні вистави, справжні опери...

— Ви змалку грали, співали?

— В Україні інакше не могло бути. У селах кожна жінка знає безліч народних пісень. Дуже гарний голос мала моя мама, вона була вродливою жінкою і співала в народному аматорському колективі арію Наталки з опери Лисенка «Наталка-Полтавка». Її запрошували солісткою до ансамблю пісні і танцю «Трембіта». Однак мій батько, зранений, стомлений війною фронтовик, не розділяв її захоплень, і коли мені виповнилося сім років, вони розлучилися. Батько виїхав до Кишинева, мама лишилася на Поділлі. Проте через деякий час батько умовив маму віддати мене до музичної школи у Кишиневі. Однак у перший клас мені довелося піти не до музичної, а до інтернатської. У батька на той час з'явилася нова сім'я, у мами — теж, і закінчив я школу-інтернат, буваючи лиш у гостях то в тата, то в мами...

— Мабуть, тому у багатьох Ваших піснях звучить тиха і печальна нота. Хоча водночас у вас багато пісень про маму.

— У Кишиневі, в інтернаті, коли по радіо я чув українську пісню, здавалося, що то співає мама. Ця дитяча туга відбилася, очевидно, на моїй творчості.

— Ваша мама, певно, чула російські пісні «Лишь бы мама моя жила», «Помолись, мама, Господу» і українську «Я дивлюсь на вас, мамо»?

— Так, моя мама, Марія Пилипівна, любить слухати мої пісні. Вона, як і раніше, живе у Могилеві-Подільському. Живий і мій дід, 90-річний козарлюга, Пилип Калинович Бебих.

— А звідки у вас російське прізвище?

— Все дуже непросто. Мій батько з діда-прадіда — Мороз. А на фронті якийсь штабіст «доточив» (як це робилося віками) оте «ов». Після війни батько виправив таки прізвище на справжнє (він нині живе у Кишиневі, працює директором державного архіву Молдови), а я залишився Морозовим.

— Згадайте, якою була перша ваша пісня, що стала популярною?

— Перша пісня (я написав її студентом-другокурсником ... фізкультурного факультету Ленінградського педінституту) — це «Травы пахнут мятою». Після цього успіху мене «прорвало»: «А пока по камушкам», «Папа, подари мне куклу», «Любите, пока любится», «А жизнь продолжается». Ці пісні почали співати найпопулярніші співаки естради.

— Здається, у цей час ви створили знаменитий «Форум»?

— Праця з цією групою була для мене надзвичайно цікава. По-суті, у 80-х ми започаткували новий стиль — естрадний електро-рок. Ним захоплювалася тоді майже вся молодь. Але згодом я відчув, що у «Форумі» мені тісно, й вирушив знову у самостійне «плавання».

— Саме тоді сталася подія, котра круто змінила ваше життя? За легендою, одного разу, приїхавши до Черкас і побачивши на балу в Палаці культури першу красуню міста, ви прямо з вальсу забрали її з собою...

— Чудова легенда! Але було трохи не так. У 1985 році я виступав із «Форумом» в Одесі. На кіностудії зустрів Таню. Вона приїхала з Черкас на кінопроби.

— Тобто, вона мріяла стати кінозіркою?

— Так. А я їй «завадив». Ми відразу одружилися і провели три прекрасні роки у селі Білозір'я під Черкасами. Там і нині Таніні батьки мають будинок. У Білозір'ї у нас народився син Максим. Там я написав «Малиновий звон», «Фантазер» та багато інших пісень. У Білозір'ї написано весь цикл українських пісень.

— Отже, Черкащина послужила поштовхом, «поверненням до джерел»?

— Це хвилююче — повертатися додому, до своєї мови, до свого народу. Сім дитячих літ я говорив українською мовою, сорок — ні. Та ностальгія, напевно, жила в мені підсвідомо, весь час. Як і генетична пам'ять. Варто мені було знову поринути у світ рідної мови, і в пам'яті все почало спливати і вибухнуло зливою пісень. Я сам дивуюся: звідки народжуються у мене мелодії, співзвучні народним? Доля подарувала мені повернення «до криниці моєї душі»...

Я дуже хотів би дати свій авторський концерт у Києві, зустрітися із своїми друзями — Віталієм Білоножком, Миколою Гнатюком, Іво Бобулом і, звичайно ж, із поетами, котрі надихнули мене на українські пісні.

— Нехай зустрічі в Україні принесуть вам нові пісні, нове натхнення...

... Остання наша зустріч з Олександром Морозовим відбулася у стародавній гетьманській столиці — древньому Чигирині. Разом з його дружиною, чарівною і милою Танею, з молодим черкаським поетом Ігорем Яворським, котрий запропонував композиторові свої вірші, ми відвідали колиску Богдана Хмельницького — село Суботів, церкву й усипальницю гетьманову, а також Холодний Яр, Мотронинський монастир, сфотографувалися біля тисячолітнього патріарха українських лісів — дуба, котрого в народі називають Залізняковим. Морозов був глибоко вражений побаченим і почутим. Ми довго говорили про історію українського народу, про Хмельниччину і гайдамаччину, що починалися звідси, з грізного й загадкового Холодного Яру... Морозов сказав після роздумів, що перед ним відкрився новий український пісенний пласт. Після «Запорозького писаря» будуть ще пісні про Хмельницького й Богуна, Кривоноса й Неживого — про невмирущий дух українського народу.

Розмову вела Лідія ТИТАРЕНКО.

На знімку: О.Морозов біля легендарного дуба.

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

ЛІРИЧНИЙ НАСТУП

БЕРЕЗЕНЬ

Любити травень — річ не мудра:
розкішно,
затишно,
блакить.
Земля зняла важучі хутра —
прямує в літо вочевидь.

Природа скута одмовчала,
зігріли промені ріллю...
А я вертаю до начала —
я більше березень люблю.

Як ще й не видна переміна
і хуга близько навісна,
та переміна — неодмінна,
і гостро пахне новизна.

Вчорашнє злущується з неба —
сміється молодо блакить.
Планета диха березнево
і свіжість голову п'янить.

Окови зовні ще уповні,
то щось одмерло назавжди.
І хоч потоки ще безмовні —
уже приречені льоди.

Ловлю оту нечутну хвилю —
хай ціпеніють холоди! —
Серцебиттям її підсилю:
лети і світ увесь буди!

Чудесно — квіти і колосся,
розвій природи і душі.
Та все незримо почалося
від березневої межі.

СПЛИВАЙ, ЩО ВІДЖИЛО!

Крижини — тупо,
наче динозаври,
на берег лізуть.
Скреготять зі зла.
Чіпляються, щоб вижити
до завтра,
щоб геть вода стрімка
не віднесла.

А хлопчаки спихають їх затято
і крушать так —
аж друзки у блакить.
Нехай давно промокли чобітята
і вдома, звісно,
декому влетить.
Моцуються, розбійники.

Нічого.
Ніяка не крамола це й не зло —
таке буття.
І є закон у нього:
спливай за віком все, що віджило.

І я стаю з хлоп'ятами до бою.
Штурхаємо і кришим —
аж гримить.
Спускаємо крижини за водою —
весну-красну наблизим
хоч на мить.

ДИВО

Кудись відходять таємниці,
мовчать ображено дива.
Казкова птиця — і не сниться,
забита іншим голова.

Стрімкі літа не повернути
до таємниць і до чудес.
Отож полишимо Бермуди
та покепкуємо з Лох-Несс.

Довкіл подивимось тверезо:
колобіг, обмін — все земне.
Та раптом — явиться береза
і душу сяйвом захлипне!

Ще вчора — просто деревина,
а от діждалася тепла —
стоїть пресвітла, аж промінна,
аж подих чути — ожила!

Щось таємниче і священне
до ранку скоїлось у ній.
І серцю радісно до щему:
хіба ж не диво, Боже мій!..

ЗАБУВАЮ

— Прости — любила не всерйоз.
Пішла рішуче у смеркання.
Немов негаданий мороз
упав на маки полум'яні.

А я ж —
перечити не міг
тобі ні словом, ні півсловом.
Ти тільки скажеш — і до ніг
стелився рястом барвінковим.

Ти ще оглянулась на мить.
— Забудь, — сказала наостанку.
Доконче мушу вдовольнить
і цю жорстоку забаганку.

Простив одразу — ще услід.
Ні крихти зла в душі не маю.
І забуваю...
Стільки літ
тебе відтоді забуваю.

НАВАЖИТИСЬ

Наважитись.
Лишити все на світі.
Як тільки досі я інакше міг?
В аеропорт!

Неждано прилетіти,
приречено ступить на твій поріг.

І хай не буде за плечима райдуг,
нехай горять і падають мости, —
в твоїх очах, сполоханих і радих,
оте — на цілий світ єдине:
— Ти?!

І все.
Сприйміть, пересудів не треба.
Пощо слова —
розважливі чи злі, —
як нам весніє вересневе небо,
як стало щастя більше на землі.

КВІТИ

Ну ти даєш! Така житуха —
хоч з мосту — в воду стрімголов.
А він — закоханий по вуха,
а він, пробачте, про любов...

А я і справді. Білий світе,
прости невиправність мою:
біля метро за перші квіти
знов півзарплати віддаю.

Стою розп'ятий у трамваї,
тіснота — в ребрах чути скрип.
І я під стелею тримаю
весни тендітний смолоскип.

Десь поруч жінка нарочито
сусідам каже без злоби:
— Воно, звичайно, легше — квіти,
це не з картоплею торби...

Я теж не маю зла нітрохи.
Спішу-біжу — як і колись.
А ти вже вдома — наче білка,
аж спиці в колесі злились.

Та все спиняється на хвилю.
У квітах світло є, ачей,
що ти — неначе просвітліла,
втікає хмарка з-під очей.

Чи, може, колесо двозмінне
буває сонечком на мить,
і то не спиці, а проміння
у круговерті мерехтить.

Та спомин прийде нарочито —
і несусвітнє щось верзу:
— Пробач, — кажу,
— що тільки квіти, —
картоплю завтра привезу...

Напишіть музику

ХОДИЛО МОЄ КОХАННЯ

Ходило моє кохання,
та, видно, не там, де треба, —
що стежка його остання
на першу зійшла. — до тебе.

Вернуло моє кохання,
та марно слідів шукало,
і ясенем безталанно
край долі своєї стало.

Отак і стоїть при ганку,
наймення твоє шепоче.
Радіє тобі щоранку,
сумує в осінні ночі..

А в тебе ростуть хлоп'ята,
гарнесенькі два синочки.
Та тільки не ясенята,
та тільки не ясеночки...

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

До 100-річчя Анатолія Петрицького

БІЛІ ГОЛУБИ НАД ЯРОСЛАВОВИМ ВАЛОМ

— 1914 р. — молодий художник А. Петрицький оформив фасад театру на «Українському ярмарку», в якому виступав зі своєю групою М. Садовський;

— 1921—23 р.р. — А. Петрицький працює як художник у театрі ім. Шевченка в Києві разом з І. Мар'яненком, Н. Ужвій, В. Васильком, О. Сердюком;

— 1929 р. — пише портрети письменників М. Семенка, М. Доленга, Я. Савченка, пізніше — П. Тичини, М. Рильського, О. Вишні;

— від 30-тих років до кінця життя виконує оформлення спектаклів та балетів у провідних театрах Києва, Харкова, Москви.

СЕРЕД безлічі театральних оформлень мені хочеться привернути увагу до живописних робіт А. Петрицького, виконаних до спектаклю за драмою Лесі Українки «Камінний господар».

... Кладовище в Севільї. Пишні мавзолеї, білі постаті смутку, мармур між кипарисами. Склеп із суворою готичною архітектурою, статуя Командора на коні і напис на п'єдесталі «Приходь, я жду»...

Всі — і хто узурпував владу, і хто змушений підкорятися самозванцям, — усі МУСЯТЬ ПРИЙТИ НА ТОЙ СВІТ, до Командора. Леся Українка віддавала перевагу іншим вершинам — людського духу і творчості.

Певен, що Анатолій Петрицький весь час пам'ятав ці Лесині слова, бо він розумів, що лише спалахи творчої фантазії дають людині безсмертя. І так він і творив у перший період свого мистецького життя. Молодий художник театру хотів поєднати в оформленні до спектаклю і живопис, і архітектуру, і скульптуру. «Тараса Бульбу» М. Лисенка А. Петрицький уперше оформлював ще 1919 року у Київському музично-драматичному театрі. Протягом життя він розробив вісім варіантів оформлення до цього оперного спектаклю, які бачили глядачі Харкова, Одеси, Москви, Львова.

Визначальною для художника була зустріч з Лесем Курбасом. Вони разом готували «Етюди» О. Олеся, «Горе брехунові» Ф. Грільпарцера, «Різдвяний вертеп», «Іван Гус» та «Великий льох» Т. Шевченка. Петрицький переконався, що в театрі може працювати лише, той хто має високу художню культуру, філософську ерудицію, високий професіоналізм. Тільки такому митцеві вдасться відкрити новий світ і нові художні перспективи.

Але часи відродження української культури в 20-і роки минали, даючи місце більшовицьким барабанним кампаніям. Настала «ера» соціалізму, коли треба було малювати не так, як підказує художникові натхнення, а як «велить комуністична партія».

А. Петрицький вимушений був піти шляхом компромісів. У «Тарасі Бульбі» М. Лисенка він шукав «соціальне розшарування козаків» (До речі, які живучі у нас традиції! Акценти, що колись змушений був розставити А. Петрицький, визначають і нинішнє оформлення та гру артистів Національної опери у виставі «Тарас Бульба»), ті ж «експерименти» довелося робити, й оформлюючи «Наталку Полтавку» та інші спектаклі за п'єсами українських класиків. Коли ж настала пора псевдотеатру О. Корнійчука, А. Петрицький, очевидно, вже жив з роздвоєною душею: в глибині серця беріг ідеали молодості, а перед колегами та учнями поставав як Метр, удостоєний і орденів, і нагород, і премій...

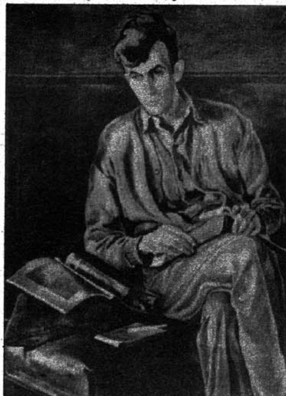
Отак і жив. Як і більшість сталінських лауреатів.

Але ранками, виходячи з свого будинку № 8/2 по вулиці Золотоворітській (тут і помер художник), крокуючи по Ярославовому Валу, він згадував і Лесю Українку (поетеса мешкала деякий час на цій вулиці), і співака О. Мишугу, і живописців М. Бурачека та Ф. Кричевського, зустрічі з якими в цьому куточку рідного Києва були для Майстра незабутніми. І щем за аристократами духу, за вершинами мистецької творчості, за безсмертям пронизував серце. Гадаю, що саме ці почуття народили в А. Петрицькому серію натюрмортів та картин, присвячених природі. Адже лише природа була непідвладна більшовицькому тоталітаризму, хоча й до неї тяглися їх нестримні руки. Так з'явилися «Парк у Харкові» (1935), «Натюрморт» (1945), «Квіти» (1957), і нарешті — «Не сад — місто Київ» (1961).

Серед нестримного буяння природи — білі голуби. Мов ангели з того світу, куди запрошує Дон-Жуана Командора «Приходь, я жду».

* * *

Сумні ювілеї святкуємо в незалежній Україні. Одні з наших великих митців, хто не скорився тоталітарній системі і згинув у сибірських ГУЛАГах, хто залишився живий, але вмер духовно. Вимушені були існувати, ховаючи на дні своїх душ найсокровенніше — від тих, хто узурпував владу, підкоривши своїм прагматичним нікчемним цілям і природне право людини на творчість.

На знімку: А. Петрицький. «Портрет сина».

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

Подорожі воскових валиків

У ПЛАТІВКИ, аудіокасети чи компакт-диска є старенький дід — восковий фонографічний валик.

Відтворити музику, записану на такому валику десь століття тому, річ тонка, а для нас — і нереальна. Бо єдина апаратура, яка це робить на пострадянських просторах, залишилася в Санкт-Петербурзі. А крихкість цього матеріалу, здається, найменш придатного для потреб вічності, — фантастична. Коли навіть інформацію, записану на металевих стрижнях, вважають недовговічною. А тут віск. Боїться води, тепла, рук, впаде — розіб'ється, не тієї якості лазер зчитає — пропаде.

Колекція рукописного фонду Інституту мистецтвознавства, фольклору й етнології НАНУ нараховує понад 400 таких валиків. Лежали б вони для науки й суспільства нерозрізаною книгою, якби не українсько-американський проект, до якого з американської сторони долучилася лабораторія Бібліотеки конгресу США. Валики полетіли до США й за півроку були там відреставровані й розшифровані практично повністю. До Києва колекція повернулася у компанії з дублікатом — набором касет із переписаною музикою.

Американці зуміли практично все. Не змогли лише склеїти розбиті валики. Україна отримала можливість працювати з унікальними записами, перші з яких датовані кінцем XIX століття, останні - 30-ми роками нинішнього. Серед зчитаного 40 оригінальних українських дум , які по-іншому відтворити вже не можна, хіба що змоделювати на комп'ютері. Колекція знаменитого Кабінету музичної етнографії при Всеукраїнській Академії наук, створеного Климентом Квіткою, заговорила.

Профінансувала воскову подорож і реставрацію колись співачка, а нині професор Марія Ясінська-Мурована. Гроші, до речі, були чималі. Наша сторона не вклала жодного цента. Сама пані Марія разом з чоловіком і привезла валики з Америки в Україну. Нині ведуться переговори з Центральним фонограм-архівом Академії наук Австрії про фільтрування цих записів. Австрійські колеги готові зробити це безплатно.

Книжковий кіоск

З глибоких джерел

Побачив світ четвертий (з шести) том «Історії української літератури» Михайла Грушевського (Київ, «Либідь»). «У тяжкій добі, коли велика політична і соціальна криза розвела і поріжнила так глибоко ріжні часті українського громадянства, культура сього тисячолітнього нашого доробку являється той нивою, на якій сходяться і сходитимуться поріжнені групи нашої культурної верстви...» — так писав академік у передмові до свого унікального видання. Він розпочав історію не з 1798 року — часу появи «Енеїди» І.Котляревського, а з часів Русі Київської, куди сягають початки нашої словесності. Особливий внесок академіка в скарбницю літературознавства — визначення української словесності як оригінальної художньої системи.

Повернення Тодося Осьмачки

Черкаське видавництво «Сіяч» випустило у світ «Вибрані поезії» Тодося Осьмачки, видатного поета українського Відродження, закатованого більшовицькими ідеологами. Кошти на видання творів поета-мученика, свого земляка, виділив Смілянський райвиконком. Крім того, у травні на батьківщині Осьмачки у селі Куцівці буде відкрито меморіальний пам'ятний знак на честь 100-річчя від дня народження поета.

Про тих, кого ми майже не знали

Нова книга відомого літературознавця Тараса Салиги «Високе світло» побачила світ у львівському видавництві «Каменяр». Це літературознавчі студії української поезії періоду міжвоєння, в яких йдеться про творчість Євгена Маланюка, Богдана Кравціва, Святослава Гординського, Юрія Дарагана, Олекси Стефановича, Наталі Лівицької-Холодної, Оксани Лятуринської та інших. Створюючи літературні портрети добре відомих на Заході і досі майже не відомих на батьківщині письменників, автор водночас подає загальну панораму українського поетичного процесу 20—30-х років у Галичині та українського еміграційного поетичного процесу в Західній Європі.

Везли невільників на Схід

Примусове переселення громадян України за радянської доби у Сибір, Казахстан, у північні області європейської частини Росії — а мова йде про долю мільйонів наших співвітчизників — і сьогодні є однією з «білих плям» нашої історії, яка, на жаль, дуже поволі зникає. Якраз наукова розвідка Ігоря Винниченка «Україна 1920—1980-х: депортації, заслання, вислання», яка побачила світ у видавництві «Рада», є першою спробою відтворити хронологію та розміри примусового переселення громадян України протягом останнього сімдесятиліття. Побудована переважно на матеріалах ще й до сьогодні «закритих» архівів, книжка дає змогу своїм читачам знайти відповіді на численні запитання стосовно того, як формувалася українська східна діаспора протягом радянської доби.

Над Апеннінами — наша «Райдуга»

Вийшли в світ два перші числа журналу «Райдуга». Започаткував це унікальне видання буковинський літератор, перекладач Іван Труш. Часопис знайомитиме ...італійців з кращими набутками колишньої та сьогочасної української літератури. Журнал двомовний: твори подаються італійською та мовою оригіналу.

У перших числах у чудовому перекладі Івана Труша вміщені поезії Тараса Шевченка, Юрія Федьковича, Богдана Лепкого, Олега Ольжича, Миколи Вороного, Дмитра Фальківського та новелу Михайла Коцюбинського «Хвала життю».

Журнал видається на пожертвування італійських та українських меценатів у діаспорі, а також Тернопільського Братства колишніх вояків української дивізії УПА.

Резонанс

Леонід ІВАНЕНКО, кандидат математичних наук

Комп'ютерний словник: Толоку підтримано!

В «ГОЛОСІ УКРАЇНИ» від 14 січня 1995 року висловлено ідею створення комп'ютерного Словника української мови. До збирання слів для нього ми закликали всіх бажаючих.

Наші читачі схвально зустріли запрошення до участі у своєрідній толоці. Про це розповідає її координатор Леонід ІВАНЕНКО.

Чи не найбільше ентузіастів обізвалося з півдня та сходу країни. Мабуть, тому, що тут чи не найбільше потерпають від шовіністичних сил. Так, Ганна Івахненко із Запорізької області пише: «Я — стопроцентная украинка, рожденная на прекрасной полтавской земле. Боже, как я хочу говорить на родном языке! Сделаю все возможное, чтобы помочь общему делу».

«Згоден допомагати, чим зможу», — Олександр Герасименко, доктор медичних наук (Донецьк).

«Радий, що матиму нагоду чимось допомогти нашій незалежній Україні», — Микола Сухомлин (Харків).

«Я, Надія Малишко, на пенсії, раніше викладала українську мову і літературу. Дуже хочу допомогти ентузіастам, які працюють з комп'ютерами» (смт Васильківка Дніпропетровської обл.).

Наших дописувачів можна умовно поділити на кілька груп.

Перша — це ті, хто досі збирав слова «для душі», нотував їх без певної мети. Приміром, філолог, працівник газети «Перемога» Віктор Козлов (Луганська обл.): «У своїй роботі зустрічаюся з людьми старшого покоління, особливо з віддалених сіл, де є чудові острівці народного побуту, традицій, мови. Усі нові почуті слова записую в спеціальний записничок».

Прикметний лист зі Львівщини: «Шановні шукачі слів! Можливо, і я вам стану у пригоді. Я вчитель історії, та змалку цікавився краєзнавством, усною народною творчістю. Почуте занотовував. У моєму доробку близько 30 тисяч приказок, які записав від батька та матері, які жили в с. Лішня, недалеко від Нагуєвичів — батьківщини Івана Франка. Записував я протягом 30 років. У мене близько тисячі загадок. Призбиралася й ціла картотека рідковживаних слів (бойківська говірка) із сіл Дрогобиччини. З повагою, заслужений вчитель України Петро Сов'як».

Друга група учасників — учнівсько-студентські колективи на чолі з викладачем. Приміром, учасники фольклорно-краєзнавчого гуртка «Жива вода» (керівник Олександра Соловей) з села П'ятигори Тетіївського р-ну на Київщині: «Станемо вам гідними помічниками».

Вчителька Лідія Фарус з Буковини (с. Борівці Кіцманського району) повідомляє: «Висилаємо Вам 302 слова. Усі вони записані в нашому селі Борівці. Деякі з них дуже давні. Дітей захопила ця робота».

У нашій школі відбулося засідання районного методоб'єднання вчителів української мови. Незабаром учні ще кількох шкіл стануть учасниками «Толоки».

І нарешті третя — укладачі словників. Професор Донбаського гірничо-металургійного інституту Анатолій Свіжинець: «Маю на меті створити російсько- український словник з електротехніки та електроприводу. Викладання ведеться російською мовою, щось змінити можна лише шляхом поступового введення українських словників, підручників та посібників з різних галузей науки».

Переважне число наших дописувачів — ентузіасти, вони прагнуть швидше отримати інструкції.

Радимо новачкам додавати до заявки конверт з написаною на ньому вашою адресою. Тоді без зволікань і плутанини ми відправимо вам потрібні матеріали.

Адреса Толоки така: 252601, МСП, Київ-1, вул. М.Грушевського, 4. Інститут української мови НАН України. **«Толока «Шукачі слів».**

Анатолій КОБЕЛЬНЮК, «Голос України»

Тугіше затягти пояси

З ТАКОЮ зовні непривабливою пропозицією звернулися фермери Луганщини до жителів великих міст. І ті з нею охоче погодилися. Бо ж мова — про організацію навколо міст широких фермерських поясів.

Тепер примножуватися б рядам фермерів. Але це вже проблема...

Анатолій КУЗНЕЦОВ, начальник відділу розвитку селянських (фермерських) господарств обласного управління сільського господарства і продовольства:

— Нині на Луганщині 1247 фермерських господарств. У середньому фермерське господарство в області має в своєму розпорядженні понад 38 гектарів землі. Це рекорд, бо в середньому по Україні — 22 гектари, а в західних областях — взагалі 5—6 гектарів. І ми робимо все, щоб фермерські наділи постійно збільшувалися.

Фермерська земля за рідкими винятками не «гуляла». Торік на ній було вирощено 40 тисяч тонн зерна, майже половина якого потрапила в засіки держави. Отже, фермери місяць годували хлібом усю область. А мають вони лише 2,4 процента орної землі Луганщини.

Резерв для поповнення рядів фермерів є — 2—3 тисячі чоловік. Але до них ми вже ставимося прискіпливіше, аніж до «першого призову». Бо далеко не кожен зможе долати перепони, які не те, що постають — постійно є на шляху вільного господаря. В першу чергу, це — брак фінансово-кредитних ресурсів, техніки, особливо зернозбиральної, достатньої професійної підготовки, гарантій на охорону майна, а також авторитету фермера.

Сергій ВОРОНКОВ, голова асоціації фермерів області, кандидат сільськогосподарських наук:

— Про авторитет фермера мені теж хочеться сказати. Хоч як парадоксально, авторитет цей за чотири роки не виріс, а впав. І не самі фермери тут винні, хоча є й серед них випадкові люди.

Головне: загальне зубожіння селян. У більшості майна, худоби меншає, а у меншості — більшає. Селянська натура до такого ставиться нетерпимо. Підливають масла у вогонь і ті, хто влаштовує нескінченні пустопорожні дискусії на тему, яка форма власності — колективна чи приватна — краща.

Не треба їх протиставляти, треба дати шлях природному ходу речей.

Фермери, звичайно ж, могли б зробити більше, аніж це їм вдається досі, коли б вистачало відповідного досвіду і знань.

Державну форму власності розвивали й розвивають майже вісімдесят років, а приватну — лише чотири. Дають фермеру переважно найгірші землі. Приїжджаєш до нього, а він, бідолашний, бачить, що нічого не росте. І вже й до основ агротехніки починає ставитися з недовірою: навіщо, мовляв, ті слова?

Фермерів треба навчати. При Луганському сільськогосподарському інституті діяли фермерські курси, їх закінчили півтори сотні чоловік. І більше тих, хто рветься до знань, не виявилося. На жаль і на подив. Курси закрили.

Віктор БОГДАНОВ, фермер (село Розкішне Лутугинського району):

— Роздумуючи про більшу віддачу землі, ми збагнули: спершу треба хоча б уміти взяти все, що виросло. Разючий приклад: рекламований комбайн «Дон-1500» допускає втрат до 30—40 процентів зерна, а німецький комбайн МДВ зводить їх — лише до одного відсотка.

Знаю це на власному досвіді.

І от при своєму фермерському господарстві створюю щось на зразок прокатного пункту сільгоспмашин, які надійдуть з Америки та Західної Європи. Фермер може взяти на час збирання (а навіщо йому на довше?) у нас комбайн, а розрахуватися зерном — 20 відсотків урожаю. Якщо комусь ця цифра видасться занадто великою, ще раз порахуйте втрати, яких завдає «радянський» комбайн.

Михайло ЖАВРОНКОВ, заступник голови Луганської міськради:

— Дуже хвилює те, що нині вкрай низька купівельна спроможність населення. Фермерам виробництво сільськогосподарської продукції теж дорого обходиться. І те, що вони наситять нею ринок, на жаль, не дасть впевненості, що на столах більшості населення буде повний достаток.

І все ж надія на те, що фермерські пояси охоплять найбільші міста області, є. На базі Луганської, а також Кіровоградської і Чернівецької областей цього року розпочинається здійснення програми Європейського співтовариства TACIS зі структурної перебудови системи агропромислового комплексу України. Луганщині під цю програму виділяють 2,5 мільйона доларів кредиту.

Не стоять осторонь проблем АПК керівники міст. Голова Луганської міськради народних депутатів Олексій Данилов заявив: «У міськради тверді наміри: поставити зв'язки із сільськогосподарськими виробниками на довгострокову основу, перевести їх на прямі контакти. Для цього саме й доцільно створити навколо міста широкий фермерський пояс».

Оптимістично настроєний і консультант Європейського співтовариства у Луганську іспанець Хосе Луїс Пенеф'єль: «ЄЕС планувало здійснити нашу програму протягом півріччя. Але є домовленість, що ми тут затримаємось до півтора року. Для нас важливе не саме проведення тих чи інших заходів, а результати».

Почекаємо фермерського поясу. Може, тоді не будемо проколювати нові дірочки у власному.

Луганська область.

Резонанс

Час удосконалити велосипед!

ПРОЧИТАВ я в «Голосі України» № 18 (1018) статтю «Прогнозований обвал» — щодо проблем видобування й переробки бурого вугілля. Міркуючи про те, що можна одержувати з цього вугілля, я пригадав ось що. Колись це було великою таємницею, а нині...

Протягом 1947—1948 років довелося мені служити в Німеччині (18-та окрема армійська трофейна бригада). Перед нами стояло завдання: взяти з Німеччини (в рахунок репарації) усе, що підпадало під міжнародну угоду. Нам було доручено демонтувати обладнання Фарбеніндустрі, у тому числі Лейнаверке.

Коли обладнання було демонтовано, ми з подивом роздивлялися продукцію, що залишилася, котра не підлягала репарації. Там був бензин і дизпаливо, десятки видів мастила в упаковках, синтетичне рідке пальне, синтетичний каучук, волокна. Навіть сахарин. Наші солдати носили в кишенях коробочки з сахарином (по 100 шт. у коробці) — ми називали це «доппайком».

От що таке буре вугілля! Вже тоді!..

З багатьох розкривних розрізів поблизу Лейпціга вугілля доставляли на фабрику. Тут здійснювалася повна переробка. І лише після цього залишки пресували у брикети і реалізували як пічне паливо для підприємств і населення. Велосипед винаходити не треба. Треба його лише вдосконалити. Це мають зробити наші вчені. Хай не труть штани в кабінетах, не скаржаться на труднощі, а беруться до справи. А то виходить: готовому не можемо ради дати.

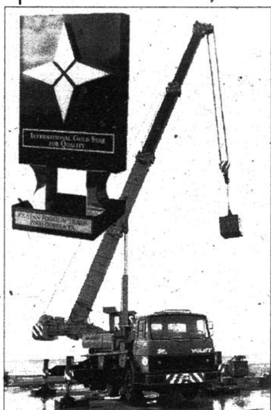
Вибачте, може трохи грубо висловлююсь. Але час вимагає рішучих дій.

З повагою
В. СЕРЕБРЯНСЬКИЙ.

Керч.

Фоторепортаж

Нема проблем

— Нема проблем! — кажуть ділові люди і беруться за справу. Цей вислів особливо підходить для характеристики роботи колективу одеського заводу «Краян». Ні, проблем тут багато. Але кранобудівники не носяться з ними попід обливконкомом чи Верховною Радою, як це дехто полюбляє, а самостійно розв'язують їх.

Матеріали і комплектувальні? — Нема проблем. Тут діє дочірнє підприємство «Краянпостач» — усе необхідне виробничники одержують регулярно. Збут? Для цього «Краян» має широку дилерську мережу, причому багато одеських кранів ідуть на експорт. Побут? І для цього «Краян» має кошти — заробляє.

На знімку: випробування 50-тонного крана; «малюк» КМЦ-10 дуже зручний для фермерів, він «майстер на всі руки»; міжнародна «Золота зірка», вручена одеситам за високу якість їхніх кранів.

Фото Анатолія ВАКУЛЕНКА.

Економічний всеобуч

Визначте свій податок

За цією таблицею ви легко можете визначити свій податок.

***Г**ОЛОВНА державна податкова інспекція довела до відома податкових інспекцій на місцях ставки прогресивного оподаткування доходів громадян, виходячи із неоподатковуваного мінімуму 1 млн. 400 тис. крб. на місяць.*

Місячний сукупний оподатковуваний доход	Ставки та розміри податку
до 1 400 000 крб. (з доходу в розмірі одного неоподатковуваного мінімуму)	не оподатковується
1 400 000 — 7 000 000 крб. (від 1 до 5 неоподаткув. мінімумів)	10 процентів суми доходу, що перевищує розмір одного неоподатковуваного мінімуму
7 000 000 — 14 000 000 крб. (від 5 до 10 неоподатковув. мінімумів)	560 000 + 20% з суми, що перевищує 7 000 000 крб
14 000 000 — 21 000 000 крб. (від 10 до 15 неоподатковув. мінімумів)	1 960 000 + 30% з суми, що перевищує 14 000 000 крб.
21 000 000 крб. — 35 000 000 крб. (від 15 до 25 неоподатковув. мінімумів)	4 060 000 + 40% з суми, що перевищує 21 000 000 крб.
35 000 000 крб. і вище (понад 25 неоподатковув. мінімумів)	9 660 000 крб. + 50% з суми, що перевищує 35 000 000 крб.

Віктор СКРИПНИК, «Голос України»

«РЕГІНА»: ЗАСТУПИЛА Б ЧИЄСЬ ГОРЕ, ТА ТЕЧУ У ЧОРНЕ МОРЕ...

НАША країна, дякувати Богові, не обділена цілющими джерелами. Одне з них — «Регіна», відкрите більше ста років тому. У 17 зарубіжних посольствах віддають перевагу саме цій воді. Після важких дебатів нею, як правило, тамують спрагу і наші парламентарії.

Спеціалісти стверджують: джерело настільки потужне, що могло б напоїти всю Україну. Але...

... Славна, як ружа, була Регіна — донька поміщика Сабанського. Та підкралася підступна хвороба — стала дівчина гаснути, як свічка. Лікарі безпорадно розводили руками.

І все ж диво сталося: нараяли місцеві люди напоїти хвору водою із джерела, що нуртує у густому лісі, у маєтку Житники тодішнього Ушицького повіту Подільської губернії. Щодня ходив Сабанський до джерела...

З уст в уста передається тепер легенда. Достовірність її могли б підтвердити хіба що оці старезні дуби, під живлим корінням яких і понині б'ється «серце» «Регіни». Вода чиста, як сльоза. П'єш її — і пити хочеться. Приємна на смак. Холодна зима чи спекотне літо — температура залишається незмінною: плюс 8 градусів.

Жебонить струмок. Саме джерело метрів за 15—20 звідси, під крутою горою. Там — територія санітарної зони, обнесена огорожею. За нею — чотири резервуари загальною місткістю 140 кубічних метрів. Поруч насосна станція, з допомогою якої вода подається на завод, що за 8 кілометрів, по трубах з нержавіючої сталі, прокладених під землею. Ще далі — бювет-кооптаж, споруджений у формі невеликої вежі. Вхід у це приміщення суворо заборонено. Доступ мають хіба що спеціалісти санстанції — періодично беруть воду для аналізу.

— Якщо ви такий настирливий, — бере мене під лікоть директор заводу Борис Мельник, — зробимо виняток.

Те, що я побачив, переступивши поріг, нагадувало велику криницю, обцементований круг якої сягав у діаметрі більше, як два метри. Вона ділльно закрита гратчастою сіткою. Коли підняли частину накриття, на дні, на глибині шести метрів стало видно звичайні труби — наче спиці в колесі. Все так добре проглядалось, ніби води в криниці й не було.

— На дні шість труб, — уточнює Борис Терентійович. — Виготовлені з міді, вони мають у діаметрі два дюйми. А встановлював їх іще Сабанський.

Що не кажіть, знав господар, як розпорядитися багатством, що так несподівано посипалось, чи пак полилось, на його голову. Найперше, що він зробив після того, як на обличчі доньки знову з'явився рум'янець, — відправив диво-воду на аналіз. Досліджували її в лабораторіях Варшави, Берліна і Риги. Чудодійні властивості води вивчали дві тодішні знаменитості — завідувач хіміко-лікувальної лабораторії Варшавської лікарні доктор Леон Неньцкий та голова бальнеологічної секції гігієнічного товариства Польщі доктор Генц Добржицький.

«Регіна» почала збирати лаври. Перша висока відзнака була здобута у Варшаві — Похвальний лист кулінарної виставки (відділ прохолодних напоїв). Відтак додалися три срібні медалі міжнародних виставок (чому б це не відобразити на етикетці — чим не реклама?).

Після революції блиск медалей швидко потьмянів. У погоні за світлим майбутнім більшовики про джерело забули. Нагадували хіба що порожні пляшки, які ще траплялися дейнде. До речі, формою вони дуже схожі на ті, у яких піниться шампанське. У них Сабанський розливав «Регіну». Одну з таких пляшок навіть передали до обласного музею. Правда, експонат, за словами мого співрозмовника, поцупили.

У 50-х роках «Регіну» згадали. За дослідження властивостей води взялися спеціалісти Одеського інституту курортології. Окрім усього, їм хотілось чим швидше зіставити результати досліджень з тими, що проводились у минулому столітті. Хімічний склад води за цей час, як з'ясувалось, майже не змінився. «Регіну» поставили в один ряд з «Березівською» і «Трускавецькою».

У Мурованих Курилівцях, райцентрі, неподалік якого б'є джерело, мені розповіли таке. 13 років тому один з мешканців селища приїхав до джерела, наповнив трилітрову скляну банку, закрив її звичайною поліетиленовою накривкою і повіз додому. Не перестає чоловік дивуватися: вода й понині така само чиста, на дні — ніякого осаду, не змінились і смакові якості.

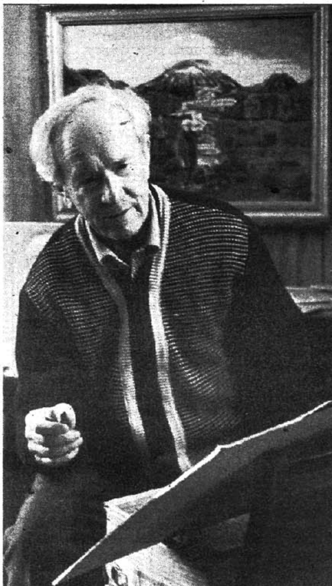
Так і хочеться після цього сказати: пийте, люди, на здоров'я «Регіну» і живіть сто років! На жаль, говорити доводиться про інше. У Вінниці вода у великому дефіциті. Не завжди вона є навіть у Мурованих Курилівцях.

— Не дивуйтесь, — проливає світло на ситуацію директор заводу «Регіна», — підприємство більше простоює, аніж працює. До найближчої залізничної станції — кілометрів десять. Не багато, але вивозити воду не можемо — нема бензину.

Виробничі потужності заводу — майже 40 мільйонів пляшок на рік. Після завершення реконструкції, що триває нині, вони зростуть приблизно у півтора-два рази.

... Ми йшли густим лісом. Повітря — аж п'янило. Якщо вірити Мельнику (а він знається з «Регіною» вже чверть віку), вміст кисню тут вищий, аніж у знаменитому Кисловодську. Десь за кілометр від бювету — ще одне джерело. Від нього метрів за 20—30 з-під каменя знову б'є чиста вода. Обидва джерела досліджено — вони рідні сестри «Регіни». Підраховано: коли б їх звести докупи і поставити воду на промислове виробництво, щороку можна розливати 250 млн. пляшок. Скільки б це припало на кожного жителя нашої держави — підрахувати неважко. А поки що цілюща вода тече у Чорне море...

Вінницька область.

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України», Валерій ІНЮТІН (фото)

СТАРИЙ ВОЇН МАЛЮЄ ЖИТТЯ

Його рукою водить пам'ять серця

Чернігівець Микола Іванович Чміль уперше взявся за пензля у 50 років. А до того й не підозрював, що має в душі потяг до малювання. Та й коли було прислухатися до якихось там душевних «дрібниць», коли видалось таке складне життя.

Як офіцер він був свідком і жертвою перших атомних випробувань у Казахстані. Керував фізичною підготовкою першого космонавта.

Свого часу мало не загинув від англійської магнітної міни.

... Фашисти при відступі вирішили підірвати залізничну колію Ніжин — Чернігів. Потяг з німецькими саперами вели машиніст Аркадій Василючок та його помічник, юний підпільник Микола Чміль. Хлопець проніс до паровоза і встановив на котлі передану підпіллям англійську міну.

— Коли вже рушили, — оповідає ветеран війни, — я сказав про це машиністу. Той злякався. Адже у нього сім'я. Нам приставили двох німців, і у відповідний час ми навіть не могли б порятуватися. А міна чомусь вибухнула на дві години раніше. На щастя, ми вціліли. Німці повискакували, як налякані таргани, і залягли біля колії. Але нікого не було! Вони дійшли висновку, що це їх обстріляли або партизани, або танки, що прорвалися десь поблизу. Тим часом ми сховались у знайомих.

Після визволення Придесення від фашистів Микола Чміль возив з машиністами на передову боєприпаси, ешелони із штрафниками. Паровоз не раз бомбили, але Бог милував! А невдовзі Микола став солдатом.

Може, тому тема війни, солдатського побратимства для нього найдорожча. Починав підполковник-відставник малювати випадково: вирішив самотужки збільшити зафіксований на невеличкому фото образ батька, який не повернувся з війни. Малюнок-портрет вдався! І не тільки батька. Мов оживив пензлем сусідського хлопця-пілота Дмитра Жабинського, який скерував палаючий літак на фашистів. Мати впізнала — плакала...

Добре пам'ятаю, як офіційно-сухо проходила у Чернігові військовоісторична конференція. І тут просить слова «незапланований» Микола Іванович. Виходить на трибуну з портретом розвідника-чернігівця Івана Ровника і розповідає про те, що в Одеській області зображеному на полотні стоїть пам'ятник як загиблому, а він насправді живе у нашому обласному центрі, і мало хто знає про його подвиг.

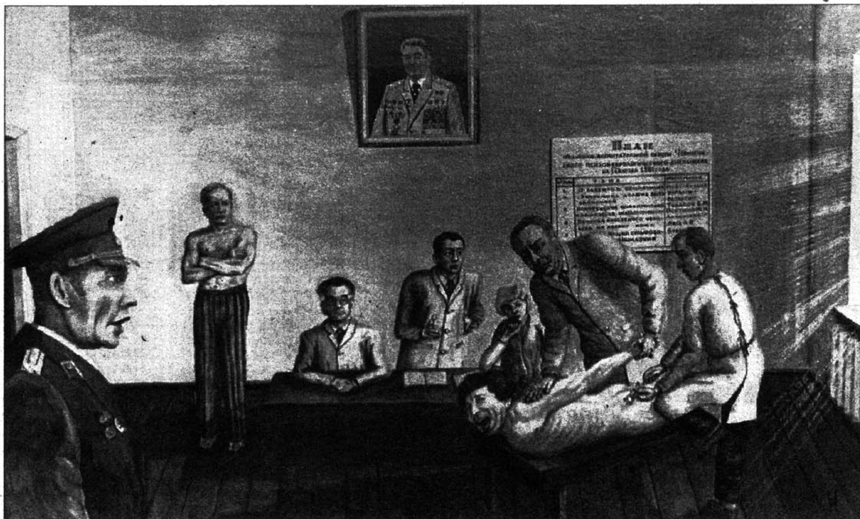
... За філіжанкою кави довго дискутували з Миколою Івановичем про Леніна, Мазепу, демократів, КПУ та СПУ. Так і розійшлися, залишившись кожен при своїй думці. Парадокс у тому, що ветеран написав красномовну, як на мене, картину «Розвинутий соціалізм», де розвінчує брежнєвщину, але водночас художник співчуває комуністичній ідеї.

Важко, малюючи життя, триматися чіткої партійної лінії. Його образний світ, почуття, думки, як і у багатьох чесних людей, — самі по собі партія. Партія, до якої нам, забувши про ідеологічні конфронтації, треба спокійно прислухатися.

На знімках: самодіяльний художник М.І.Чміль; «Парад Перемоги», «Розвідник І.Ровник», «Портрет дочки», «Розвинутий соціалізм».

Чернігів.

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

Повертайся, Чонкін

Я НЕ ЧИТАЛА «Чонкіна», коли він з'явився, бо тоді було «не можна». Я читала, коли вже було «можна» і пік мене сором. Бо свого часу сприймала наші колгоспно-радгоспні порядки якщо й не за зовсім нормальне явище, то принаймні так, як учила партія: окремі недоліки в окремо взятому селі.

А нині — майже десять років по тому, після перегляду фільму, знятого за романом Володимира Войновича чеським режисером Іржі Менцлом, вжахнулася: мільйони жили за системи абсурду, особливо й не замислюючись над цим.

Войнович замислився, за що й перепало: був зневажений, переслідуваний, гнаний.

І от — зустріч. Ні, не на урочистостях прем'єри для досить вибраного кола людей, де він — срібноголовий та офіційно-поважний — розкланювався з дипломатами й шанувальниками, а в холі готелю «Дніпро». Звичайна кепка і ординарний «пуховик» не вирізняли його з-поміж інших чоловіків, а мені й не вірилося, що нікому до нього зараз немає аніякого діла. Нібито кожного дня до Києва приїжджають такі письменники. Хіба що адміністратор не без цікавості прислухалася до нашої розмови.

Розмова кореспондента «Голосу України» з письменником Володимиром Войновичем після прем'єрного показу фільму «Життя і незвичайні пригоди солдата Івана Чонкіна» про творчість, громадянську позицію і не тільки про них

— Пане Войнович, це вже після роману про Чонкіна ви зажили слави антирадянщика. Але ж ваш творчий шлях розпочався значно раніше. Він був благополучний?

— Я ніколи не був благополучним письменником. Моя перша повість була ну абсолютно безневинною, про жодні викриття, звісно, годі було й говорити. Я трепетно приніс її ще в рукопису старому російському письменнику Арнольду Одинцову і запитав, чи можна її надрукувати?

Він зітхнув і сказав, що можна, але подальше моє життя буде важким. А я не очікував труднощів, а розраховував на інше. І запитав у старого письменника: чому?

— Тому, — відповів він, — що ваша повість надзвичайно схожа на реальне життя...

А був кінець 50-х років — період хрущовської «відлиги»...

— Швидко здійснився прогноз вашого першого критика?

— Досить швидко. Я почав багато друкуватися. А 1962 року мене просто на «ура» прийняли до Спілки письменників. Я надрукував два оповідання у журналі «Новый мир», одне з яких мало назву «Хочу бути чесним». Не знаю чому, але в тих чиновників, які стежили за «чистотою» помислів, виникла підозра: «Герой хоче бути чесним, а, виходить, не може. І це де — у нашій радянській країні?!» Й пішло-поїхало. Проте це були порівняно дрібні неприємності. Великі почалися, коли я виступив на захист Солженіцина, а роман про Чонкіна передав на Захід. КДБ мене звинуватив: вивезення художнього твору — національного надбання — контрабанда. Мене намагалися отруїти, мені погрожували, на мене нападали «хулігани». Так я жив до 80-го року. А коли Андрія Сахарова вислали до Горького, я написав листа в «Известия»: прошу через вашу газету висловити мою глибоку огиду всім організаціям і установам — державним і громадським, а також окремим особам, передовикам виробництва, майстрам сцени і художнього слова, академікам, депутатам і лауреатам, які взяли участь і ще візьмуть у цькуванні кращої людини нашої країни Андрія Сахарова.

— І що було далі?

— До мене прийшов чоловік і сказав: «Я уповноважений заявити, що терпіння радянської влади і народу вичерпалося. Якщо ви звідси не виберетеся, то ваше життя стане нестерпним». А воно вже й було нестерпним — постійне стеження, погрози...

— Вам було страшно?

— Та ні, бо це була війна. На війні спочатку страшно, а потім звикаєш, бо людина на фронті не може тремтіти від страху постійно, вона воює...

— Знаєте, коли я прочитала ваш роман, то у мене не йшло з думки: автор усвідомлював, що він не лише змальовує якусь часточку нашого життя, а й викриває могутню і страшну у своїй жорстокості систему?

— Я писав про життя таким, яким воно було. Звичайно, усвідомлював, що воно таким не повинно бути. Ну а решту про мій роман мені розказали в КДБ.

— Для того, щоб так написати, треба бути дуже переконаною у своїй правоті людиною. І відважною, щоб іти навпроти, щоб жити інакше, ніж усі. Мабуть, це дуже страшно, коли всі йдуть в одному напрямку, а ти — навпроти. Ви це усвідомлювали? А коли так, то що ви відчували?

— Коли я писав роман, то й у гадці не мав робити якісь політичні звинувачення чи викриття. Я справді був переконаний у своїй правоті, бо не писав неправди. І життя я бачив зусібіч. Мого батька заарештували, коли я був ще зовсім малий. Під час війни, в евакуації, працював у колгоспі, потім навчався в ремісничому училищі у Запоріжжі — тут, до речі, минули мої найкращі роки, був робітником на заводі і на будівництві. І те життя, яке я бачив, було іншим, ніж те, про яке писали в газетах.

— Але не у всіх вистачає мужності.

— У письменника завжди є вибір і є вихід. Коли мене цькували, я знав, що чим більше мене вбивають, тим живіші мої книги — у цьому їхня сила. Усвідомлення цієї сили рятувало мене.

— Чонкін перекладений 30 мовами світу і належить світовій літературі. А от фільм зняли іноземні митці...

— Так сталося: десять років тому право на екранізацію роману купили британські продюсери, які запропонували здійснити постанову чеському режисерові.

— Можливо, це трохи ревнощі, але, на мій погляд, фільм вийшов дещо гротескний. Мені здається, це тому, що навряд чи нормальна людина повірить, що десь, хтось міг так жити...

— Усе наше життя — гротеск. А те, що відбувалося, навіть фантасту важко вигадати. І ви маєте рацію, бо від західних своїх знайомих я не раз чув: «Молодець, це ти здорово придумав!» А я пригадую час, коли знімав кімнату в колгоспниці — у селі під Харковом. Вона на трудодень одержувала 30 копійок — ще до хрущовської реформи. І дуже співчувала американським безробітним, про яких розповідало радіо.

— Бідні, — казала вона. — Як вони живуть погано...

— А ви хіба краще? — поцікавився я.

— Так я ж город маю і корову...

— Кажуть, що «Чонкіна» не покажуть у країнах СНД?

— Бачте, фільм мені не належить. Його творці витратили на постановку 3,5 мільйона доларів. Вони підрахували, що на прокаті в СНД повинні повернути 16 відсотків вартості — близько 500 тисяч доларів. Звичайно, для України — це немалі гроші. Але якби в складчину з рештою країн СНД, то не так уже й багато. А те, що фільм показали в Києві, — спасибі Британській раді, яка зорганізувала прем'єру.

— Чому прем'єра відбулася саме в Києві?

— Так уся Русь з Києва почалася. Може, й фільм отак теж піде...

— Ви вважаєте, що «Чонкін» приїхав на вашу Батьківщину чи батьківщину?

— Не звинувачуйте мене в шовінізмі: я маю право і на те, й на інше, бо батьки мої родом з України, а моя юність минула в Запоріжжі...

— Як склалася ваша доля після того, коли «терпіння у радянської влади вичерпалося» і ви виїхали до Мюнхена?

— Нелегко, особливо перші три роки. Хоч я не їхав у невідомість: мене зустріли добре. І ще 76 року я був прийнятий до Баварської академії красних мистецтв, тож мене оточили увагою. Потім я вивчив німецьку й англійську мови, англійською володію краще — читаю навіть лекції. Пишу і друкуюсь — загалом прижився.

— Я не запитую, де краще жити...

— Там краще — однозначно. Але щоб нам у них було добре, слід там народитися...

— Я чула, що нині ви живете в Москві?

— Відсотків на 70, бо в Москві у мене нині більше справ. Я маю там квартиру і приїжджаю туди як додому. До речі, як і в Мюнхен теж...

— Кажуть, у вас донька — письменниця, яка не володіє російською мовою...

— Ольга? Чому не володіє? Володіє, це її рідна мова, щоправда пише нею з граматичними помилками. Їй зараз 21 рік, а в 17 вона написала повість — німецькою мовою, яка вже тричі перевидавалась. До речі, в німецькій гімназії вона була кращою ученицею з німецької мови. От Ольга вже приїжджає в Москву як іноземка, бо виросла у Німеччині, вросла в неї.

— Вона талановита?

— Не знаю. Видавець каже, що так. Але я з того не тішусь, бо письменницький хліб не такий вже й солодкий...

— Ви були членом КПРС?

— Ні.

— А нині якійсь з партій симпатизуєте?

— Я симпатизую людям. А в партію жодну не вступлю. Адже бути членом партії — означає відповідати за якісь її дії, а я хочу відповідати тільки за себе.

— Ви сказали, що досить часто буваєте в Києві, Запоріжжі, Керчі. Якою вам видається ситуація в Україні?

— А не сприймете мою відповідь як великодержавний шовінізм? Я страшенно радий, що Україна здобула незалежність, що мову українську нарешті вже можна почути на вулиці. Але здається мені, що будемо ми жити разом — не знаю як, але разом. Господарюватимемо окремо, але жити разом, бо породичали нас не політики, а віки.

Та переконався й в іншому: пристрасті вирують. І Правобережна, і Лівобережна Україна аж ніяк не однакові, у Криму неспокійно, а всім треба миритися... Багато росіян та й русифікованих українців, які нелегко сприймають необхідність переходу на державну мову. З ними теж миритися треба — не воювати.

І ще. Україна на шляху реформ аж надто відстає від Росії, що несправедливо: багатюща ж країна. То чому повинна жити так тяжко? Нема жодної причини для того, щоб українці жили гірше від росіян...

Я був у Криму: там життя за радянської влади без радянської влади. Але я певен, що обставини, які складаються, змусять Україну йти шляхом реформ. А іншого шляху й не дано...

Від автора. *«Життя і незвичайні пригоди солдата Івана Чонкіна» демонструватимуться завтра, в столичному Палаці культури «Україна». Представлятиме фільм письменник Володимир Войнович. Може, й справді Чонкін повертається?*

Виконавці головних ролей у фільмі «Життя і незвичайні пригоди солдата Івана Чонкіна»: Чонкін — артист Геннадій Назаров; Нюрка — артистка Зоя Буряк.

«Не ставиться вимога і не виникає потреба...»

***Таку директиву** спустили в 1944 році керівники УРСР херсонцям щодо створення дитбудинку для польських дітей, переселених у Херсонську область з півночі, куди їх насильно вивезли перед війною.*

Після окупації гітлерівцями Польщі у вересні 1939 року поневірянь зазнали не тільки ті громадяни цієї держави, що опинилися під фашистським чоботом, а й ті, хто розраховував на порятунок на сході — в Радянській Україні та Радянській Білорусії. Евакуйовані з прифронтових районів Польщі на початку другої світової війни, вони згодом поїхали ще далі — на північ СРСР. Туди були також депортовані й осадники — військові колоністи, яких польський уряд розселив після 1920 року вздовж кордону з СРСР, наділивши землею. Така ж доля спіткала й польських лісничих, частину ксьондзів. За свідченнями польських істориків, усього було депортовано органами НКВС понад мільйон громадян колишньої держави, яку поділили між собою Гітлер та Сталін.

Протягом усієї війни вони перебували на півночі, згадали про них лише тоді, коли після вигнання фашистів з території УРСР потрібно було відбудовувати народне господарство, особливо ж виникла необхідність у робочих руках для сільського господарства. І ось, відповідно до постанов Раднаркому Союзу РСР від 5 квітня 1944 року № 359-105с і від 11 липня 1944 року № 854-244с, з віддалених місцевостей СРСР на територію Української РСР переселили 32.850 колишніх польських громадян.

Серед прибулих багато виявилося непрацездатних, не всі могли виходити на роботу, оскільки не мали одягу і взуття. У радгосп імені Кагановича Олександрійського району Кіровоградської області, наприклад, привезли 109 поляків, серед яких дітей до 12 років — 46, літніх людей віком понад 65 років — 14, непрацездатних у зв'язку з туберкульозом та іншими хронічними захворюваннями — 30.

Найчисельнішим цей контингент виявився на Херсонщині — 4668 осіб. Серед них було 300 дітей-сиріт, а також тих, чиї батьки були в польській армії, а матері через матеріальні труднощі не могли їх прогодувати. Для цих дітей херсонські обласні власті вирішили створити в міру можливого хоч задовільні умови.

6 жовтня 1944 року постановою бюро обкому КП(б)У було ухвалено рішення про організацію дитячого будинку для дітей колишніх польських громадян у приміщенні педучилища й середньої школи в Калінінському районі.

Крім того, бюро обкому партії ставило питання перед Радою Народних Комісарів СРСР:

а) включити дитячий будинок для дітей колишніх польських громадян на цільове централізоване постачання продуктами харчування;

б) занарядити херсонському облегпрому й облпромраді сировину, необхідну для виготовлення взуття, натільної та постільної білизни і верхнього одягу на 300 осіб.

Сьогодні важко сказати, який чиновник виявився особливо пильним, але коли 18 жовтня 1944 року постанова Херсонського обкому партії, передрукована 9 жовтня на бланку обласної Ради, потрапила на стіл тодішнього другого секретаря ЦК КП(б)У Дем'яна Коротченка, то він наклав на ній ось таку резолюцію: «Т. Корниец. Прошу разобраться и предложить Ваши соображения».

Розбиралися майже місяць, після чого з'явився ось цей директивний лист із Києва: спеціально створювати дитячий будинок для польських дітей «не ставиться вимога і не виникає потреба».

Ось так проявився інтернаціоналізм у дії. Щоправда, пізніше, коли це було вигідно, той же ЦК КП(б)У козиряв тим, що «в Херсонській області відкрито спеціальний будинок для польських дітей». Але існував він недовго — колишні польські громадяни не захотіли залишатися в радянському інтернаціональному «раю» і добилися повернення на свою батьківщину.

Таємно

№ 1410 **13.XI-1944 р.**

Голові виконкому Херсонської обласної Ради депутатів трудящих тов. Пасенченку П.І.

Секретарю обкому КП(б)У тов. Федорову О.Ф.

Розглянувши постанову виконкому Херсонської обласної Ради депутатів трудящих і бюро обкому КП(б)У від 9 жовтня 1944 року «Про організацію дитячого будинку для дітей колишніх польських громадян», Раднарком УРСР і ЦК КП(б)У повідомляють, що в постановах Раднаркому Союзу РСР і РНК УРСР про розселення польських громадян, які переселяються з північних областей СРСР, не ставиться вимога і не виникає потреба в організації самостійних дитячих будинків для дітей польських громадян.

Дітей колишніх польських громадян, що переселяються з дитячих будинків північних областей СРСР, необхідно розміщати в наявних дитячих будинках відповідно до п. 7 постанови Раднаркому УРСР від 17/VII-1944 р. № 808-43.

Раднарком УРСР своїм розпорядженням від 11 листопада 1944 року № 1380/181 зобов'язав Наркомосвіти УРСР розмістити в наявних дитбудинках Херсонської області 300 дітей колишніх польських громадян, також зобов'язано Наркомторгівлі УРСР спустити додаткові фонди на постачання харчуванням цих 300 дітей і Наркомосвіти УРСР забезпечити їх одягом і взуттям.

Заступник Голови Ради Народних Комісарів УРСР Л.Корнієць.

Секретар ЦК КП(б)У Д.Коротченко.

Володимир СЕРГІЙЧУК,
викладач Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор історичних наук.

Микола ВОЛОК, «Голос України»

ЦЕНТР ГЕОГРАФІЧНИЙ — ЦЕНТР ДУХОВНИЙ

Саме на страшному Чорному шляху поставив першого зимівника козак Величко, ніби знав, що колись тут буде географічний центр незалежної України

Посеред широкого кіровоградського степу прямо на трасі, що веде з Новоархангельська до Новоукраїнки, розташувалося селище Добровеличківка. Трасу проклали у наші часи. А значно раніше тут проходив сумнозвісний Чорний шлях — один із трьох, що ними ходили турки з татарами — грабували багатостраждальну нашу Україну і гнали у полон її синів та дочок.

Саме тут, на странному місці, неподалік кришталево чистої річки Синюхи і поставив свій перший зимівник засновник нинішнього райцентру козак Величко. Як розповідає легенда, поставив хату і криницю викопав — досі в народі називають її Козацькою. Певне, мужній був чоловік, не побоявся нападників, осів на землі там, де душа забажала.

З перших днів незалежності зародилася в групі кіровоградських ентузіастів ідея — перетворити центр географічний на центр духовного відродження України. Як розповідав мені тоді член оргкомітету щодо створення Фонду центру духовного єднання і культурного відродження України Володимир Гришко, плани були грандіозні. Насамперед, хотілося спорудити високу дзвіницю Воскресіння, зведену з коштовних мінералів усіх регіонів нашої держави. Таку — щоб за багато кілометрів було видно. Навколо мало розташуватися містечко незвичайного історико-культурного комплексу.

На високій скіфській могилі мала здійнятися як уособлення України велична скульптура України — жінки-матері із свічкою в руках. І вдивлялася б вона в бік півдня, ніби очікуючи своїх синів із славного Запорожжя, із далекого Криму — з неволі тяжкої бусурманської, із Задунайської Січі. Могила та — копія скіфських, а в ній — музей золотих речей, знайдених на території України.

Ніби поясом охоплювала б комплекс кільцева дорога, а сама територія розподілялася на чотири рівні частини широкими шляхами. На їх перехрестях з кільцевою — чотири культові споруди, однакові за площею і висотою: автокефальна, українська православна, греко-католицька церкви і синагога, побудовані віруючими наймасовіших конфесій.

Обабіч центру — музей воскових фігур. Тут і сармати зі скіфами, і княжі ратники, і запорозькі козаки зі старшинами. А ще ті, хто терзав Україну — від сивої давнини до новітніх часів: Батий, хан татарський, султан турецький, король польський, цар російський, кайзер німецький, Гітлер, Сталін і т.ін. Щоб знали нащадки.

Тротуари мали бути викладені з цеглин, на яких вигтиснуті імена тих, хто жертвував на спорудження центру. Виставочний зал, театрально-спортивне поле, на якому з ранку до вечора — народні ігри та обряди, лицарські забави та кінні змагання. Казкове містечко, де відвідувачів зустрічали б Котигорошко, Івасик-Телесик та інші фольклорні персонажі. Від них гості одержували б дзвіночок — на згадку про відвідання центру України.

Багато було задумів. На жаль, їм досі не судилося збутися. Тільки й того, що 16 липня 1991 року зусиллями активістів районної та обласної організацій Товариства охорони пам'яток за сприяння місцевої влади встановлено пам'ятний знак про те, що на околиці Добровеличківки розташовано географічний центр нашої держави, а також освячено Козацьку криницю. З'явилася, правда, й церква, але не тут, а в селищі.

— Шкода, що не все так, як хотілось би, — зітхнув під час зустрічі Володимир Гришко. — Що вдієш, криза. І спонсорів, на яких сподівалися, виявилося не так багато, та надії не втрачаємо, віримо — ось почне Україна зводитись на ноги — знову повернемося до ідеї. Саме провидіння показує, що це треба робити: нещодавно знайшли під Кіровоградом «писало», якому, певне, не одна тисяча років. Це інструмент для писання на воскових табличках. А увінчує його Софія — богиня мудрості...

Хочеться вірити, що так і буде. І не іноземні благодійники, а ми самі, ставши багатшими і мудрішими, всенародно, на свої кревні таки збудуємо Центр духовного єднання і відродження. Не для себе, так своїх дітей, онуків і правнуків.

Кіровоградська область.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

«КОБЗАР» З-ПІД ЗЕМЛІ

Незвичайну історію родинного «Кобзаря» повідав Ігор Савош із села Городного Волинської області.

За сімейними переказами, цю книжечку мама Ігоря одержала, коли була ученицею церковнопарафіяльної школи. Відтоді їхня сім'я не розставалася з «Кобзарем». Діти по ньому вчилися читати, любити рідну мову, історію України.

Вірші Тараса Шевченка сім'я ховала і від польської дефензиви, і від радянських енкаведистів. 1948 року, коли Ігор вступив до підпільної молодіжної організації, то мама передала йому цю книжку. У 1950 році енкаведисти розкрили підпільну організацію. І 18 юнаків, яким було по 15—17 років, постали перед судом військового трибуналу. Молоді підпільники одержали по 25 років.

Ігор Савош закінчує свою сповідь такими словами: «Свій «Кобзар» з іншою літературою я ще раніше заховав у тайнику, 1990 року довго шукав той квадрат і, на щастя, знайшов свій скарб. А з ним — і свою молодість. Тепер вирішив передати музею, щоб не пропала наша славна і вічна книга пророка Тараса Шевченка та інша література, яка теж мені дорога. Хай знає і теперішня молодь про нашу боротьбу за незалежну Україну».

Про це розповіла газета «Волинь».

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, «Голос України»

Невигадана історія

Цвяшок у серці

*Неначе цвяшок в серце вбитий
оцю Марину я ношу.*

Тарас Шевченко.

Чим довше ношу його, тим глибше переконуюсь: не висловити болю точніше, аніж передав його словами наш Тарас. Отож простіть за запозичення.

Торкнеться незримим крилом спогад — і болить, ниє у серці той цвяшок. І немає від того жодних ліків.

Знаю, і вам болітиме. Не болить лише людям з кам'яним серцем чи зовсім бездердечним. Та мою розповість. І ви зрозумієте мене.

Цю історію ношу в собі з третього року чорнобильської трагедії. Кажу не «після», бо вона не кінчається і триватиме ще довго.

... До Дитячого фонду, куди привели мене журналістські справи, зайшло подружжя. Чоловік, видно було, тримався, а в жінки на очах бриніли сльози, коли вона поклала на стіл фото. А на ньому — дівчинка шести- семи років. Тендітна, тонюсінька — як свічечка. Але — у весільному вбранні.

— Ми чорнобильці, — сказали гості. — А це — наша донечка. Коли стало зрозуміло, що нам більше не можна мати дітей, ми боялись навіть дихати на доцю. Мріяли: ось виростимо, вийде вона заміж, підуть онуки — будемо радіти її радістю...

А ле дихав і дихає смертю Чорнобиль. Доня стала в'янути на очах. Куди тільки не возили її! Та лікарі лиш відводили погляд і розводили руками.

І коли стало ясно — свічечка погасне на радіаційному вітрі, мама сіла за шиття. Пошила крихітне весільне платтячко, фату. Підняли слабеньку дівчинку, одягли у весільне вбрання. Запросили фотографа. Бувалий у бувальцях чоловік (набачився і весіль, і похоронів) довго не міг навести різкості — сльоза заважала.

За кілька днів свічечка згасла.

Залишилася світлина. Малесенька дівчинка у весільному вбранні (тату й мамі так хотілося цього житейського свята!). Тільки оченята темними цятками на білому. Нічого не питають, не плачуть. Тільки дивляться. Тільки дивляться...

Не відвернутися.

І нестерпно ниє у серці цвяшок.

Умирають діти України. Народжені й ненароджені.

Хто винен?

Ми.

Господи, допоможи нам злущити з душ полуду «величної епохи» і стати Людьми.

А цвяшок — хай ниє. Болить — значить ми українці.

Резонанс

Анатолій БОБУХ, журналіст

Всюди чути «Голос України»

Несподіваним був для Людмили Коберник — голови Херсонської міськради — лист із Венесуели. Його автор Василь Коберник повідомляв, що в одному з номерів «Голосу України» зустрів її прізвище. Провівши невелике дослідження, він певен, що херсонська керівниця має спільне з його родиною коріння. До речі, листа написано чудовою українською мовою, без жодної помилки.

Може, й справді, завдяки газеті вдасться відновити колись втрачені родинні зв'язки?

Херсон.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

На футбольному пероні лунає сигнал про відправлення

***ОТ і ПРОЛЕТІЛА** зимова перерва в національному чемпіонаті. Сьогодні в семи містах поновляться поєдинки, почнеться друге коло. До речі, зустрічаються: «Карпати» (Львів) — «Нива» (Вінниця), «Нива» (Тернопіль) — «Волинь» (Луцьк), «Кремінь» (Кременчук) — «Темп» (Шепетівка), СК «Миколаїв» — «Верес» (Рівне), «Кривбас» (Кривий Ріг) — «Металург» (Запоріжжя), «Шахтар» (Донецьк) — «Дніпро» (Дніпропетровськ), «Таврія» (Сімферополь) — «Чорноморець» (Одеса). А завтра відбудуться ще дві зустрічі 18-го туру: «Торпедо» (Запоріжжя) — «Зоря-МАЛС» (Луганськ), «Прикарпаття» (Івано-Франківськ) — «Динамо» (Київ).*

Про те, як команди провели ці канікули, як готувалися, які зміни сталися в колективах, ви, шановні читачі — прихильники футболу, знаєте з повідомлень наших власних кореспондентів. Тому немає рації повторюватися. Але все ж скажу про те, що всі ми чекаємо від другого кола напруженої боротьби, цікавої інтриги. Зрозуміло, що ми бажаємо, щоб Україна мала суперклуби, які б успішно виступали на міжнародній арені. І щоб київське «Динамо» тут було не самотнє. Тож приємно було дізнатися про серйозну зміну курсу в «Дніпрі», у якого з'явилися нові спонсори і солідні консультанти з Києва. Зрозуміло, що всі щиро вітатимуть відродження цього колективу, який колись не пас задніх і на європейській арені.

Плекають надію й прихильники «Шахтаря» — на те, що їхня улюблена команда, яка має чудовий ансамбль виконавців, під керівництвом давнього знайомого Володимира Салькова кине рукавичку киянам, дніпропетровцям, одеситам.

Честолюбні наміри і в «Чорноморця» та його наставника Леоніда Буряка. Команда також узяла курс на здобуття путівки до євротурніру.

Ми радітимемо, якщо в другому колі з хорошого боку про себе заявлять й інші клуби.

А поки що нагадаємо вам турнірне становище учасників:

	В	Н	П	М	О
Динамо	13	4	0	44-16	43
Шахтар	12	2	3	36-12	38
Дніпро	11	2	4	31-21	35
Чорноморець	9	4	4	28-16	31
Таврія	9	2	6	37-23	29
Кривбас	8	3	6	15-11	27
Кремінь	8	3	6	21-18	27
Торпедо	8	1	8	21-24	25
Верес	7	3	7	21-30	24
Нива Вц	7	1	9	21-19	22
Карпати	5	6	6	15-19	21
Прикарпаття	5	4	8	18-27	19
Нива Тр	5	3	9	20-23	18
Зоря-Маас	5	3	9	22-33	18
Металург	4	4	9	20-32	16
Волинь	4	2	11	13-30	14
Темп	3	4	10	13-20	13
СК Миколаїв	4	1	12	12-34	13

Величезний інтерес сьогодні, звісно, і до національної збірної, яка не так, як нам би хотілося, стартувала у відбірковому турнірі чемпіонату Європи-96. Тепер у неї новий енергійний наставник Анатолій Коньков. Він разом із головним тренером молодіжної збірної Віктором Колотовим не сиділи склавши руки. Ці фахівці побували на багатьох турнірах і товариських матчах за участю українських клубів удома і за кордоном. Зібрана інформація, гадаю, допоможе їм правильно зорієнтуватися, визначаючи склади команд, яким незабаром доведеться продовжити виступи на євроарені.

Як відомо, 24 і 25 березня національна та молодіжна команди України зіграють з хорватами у них вдома відбіркові матчі чемпіонату і першості Європи. Мабуть, не слід говорити, що за іспит чекає на наших футболістів. Хорватська національна збірна — лідер підгрупи, перемогла італійців на їхньому полі. Коментарі тут, гадаю, зайві.

А вже 29-го наші команди прийматимуть у Києві італійців. До цих випробувань наші збірні готуватимуться з 16 по 23 березня в Австрії на чудовій базі поблизу кордону з Хорватією. Звідти на автобусах вони і вирушать на відбіркові матчі. Що ж, хай їм щастить.

І на завершення ще про одну подію. Протягом 5—7 березня в Києві пройде звітно-виборча конференція Федерації футболу України. Вона, безумовно, має вплинути на подальшу долю українського футболу. Не знаю, якими будуть її підсумки, але скажу, що нинішнім керівництвом ФФУ на чолі з Віктором Банниковим зроблено багато для розвитку популярної гри в нашій державі. По-перше, наш футбол став незалежним, його визнав світ. Наші збірні та клуби регулярно виступають у міжнародних змаганнях, часто ФІФА та УЕФА ставлять Україну за приклад. Не все це так просто робилося і досягалося, як декому здається. Отож, дякуючи цим людям за велику роботу, сподіватимемося, що український футбол і надалі рішуче крокуватиме до великих вершин.

Віктор БАННИКОВ: «Здобутим задовольнятися не збираємось»

***У НАШІЙ** газеті за 2 березня ви мали можливість ознайомитися з думками про сучасний український футбол кандидата на посаду президента ФФУ Геннадія Лисенчука. Сьогодні слово надаємо нинішньому президентові Федерації футболу України Вікторові БАННИКОВУ.*

— Протягом чотирьох років нашої футбольної незалежності зроблено чимало. Але здобутим задовольнятися не збираємося. Дехто, щоправда, безпідставно заявляє, що, мовляв, українська Федерація автоматично стала членом ФІФА та УЕФА. Але то нісенітниця. Правонаступницею в цих організаціях була Росія. Хоча нам приємно, що ми раніше були прийняті до цих авторитетних міжнародних організацій, ніж північний сусід. І «приголубили» нас не за красиві очі, а за те, що ми поводилися цивілізовано, постійно дотримуючись законів. Брався до уваги й величезний потенціал українського футболу. У цьому величезна заслуга багатьох поколінь гравців і тренерів.

Ми вчасно надіслали до ФІФА та УЕФА свої статут та регламент змагань, повідомили про концепцію розвитку футбольного господарства. Делегації міжнародних футбольних організацій побували у нас і були задоволені побаченим і почутим.

Дехто сьогодні критикує наш статут. Що ж, нині, на другу конференцію, підготовлено новий, який відповідає чинному законодавству та вимогам міжнародних організацій.

— Чи задоволені роботою нинішнього виконкому ФФУ?

— Згідно з тим же статутом національної федерації, керівники регіональних асоціацій одночасно є членами виконкому ФФУ. Серед них, звичайно, різні люди. Є й такі, що люблять лише поговорити. Та в основному це справжні фахівці. З досвіду чотирирічної діяльності зрозуміли, що рада ФФУ не потрібна, бо вона практично нічого не вирішує. Ліквідуємо також бюро, щоб нам не дорікали, що троє керівників федерації самостійно вирішують різноманітні проблеми українського футболу. Слід віддавати перевагу роботі комітетів.

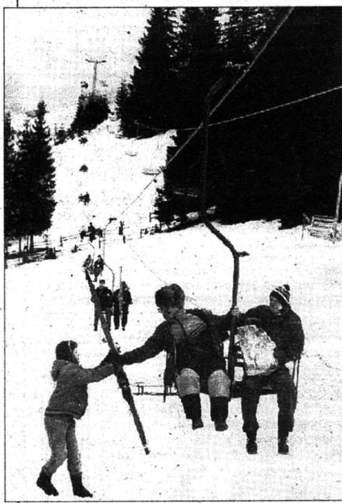
Плануємо об'єднати любительський і нелюбительський комітети і створити комітет для проведення змагань. Тоді не треба вже буде ходити до мене чи моїх заступників, щоб заявити гравця або перенести матч. Є статут, регламент. Їх і треба виконувати, і дотримуватися. До речі, всі регіональні асоціації одержали телефакси. Тепер після кожного туру передаватимемо прізвища гравців, які отримали жовті або червоні картки. Крім того, плануємо передати регіональним федераціям проведення першості України серед команд колективів фізкультури. Віднині працівникам ФФУ заборонено інспектувати матчі в усіх лігах. Їхні обов'язки — контроль і надання допомоги у проведенні змагань.

Одне слово, роботи вистачить. Але головна наша турбота — дитячий футбол, національні збірні, зміцнення клубів. І над цим слід злагоджено працювати усім, хто бажає добра і процвітання українському футболові.

Володимир МИГОВИЧ, Укрінформ

Галицькі зимові спортивні ігри

***НАДВОРІ** вже календарна весна, а у високогір'ях Карпат ще господарює зима. Щоправда, на низинних схилах і пагорбах вже теж з'явилися провісники весни — темні плями від розталого снігу, які трохи псують білу панораму.*

А от у верхів'ях сніги довгенько, мабуть, ще й у травні, приваблюватимуть прихильників зимового відпочинку і спорту. Але зимовий сезон офіційно завершується і треба поспішати. Отож, Івано-Франківська крайова рада спортивного товариства «Україна» організувала Галицькі зимові спортивні ігри. А місцем їх проведення став український центр зимового спорту — селище Ворохта. Ігри відбувалися на гірському стадіоні поблизу хутора П'ятихатки. Сотні людей піднялися туди сучасною канатно-крісельною дорогою.

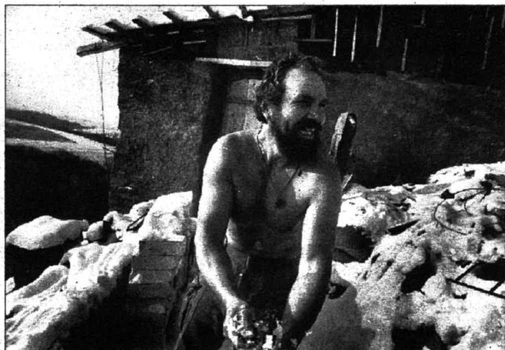
На мальовничому гірському плаї зібралися спортсмени-любителі, туристи, багато дітей. Пройшли лижні гонки, кроси, спортивно-розважальні конкурси, змагання інвалідів, виступи учасників художньої самодіяльності.

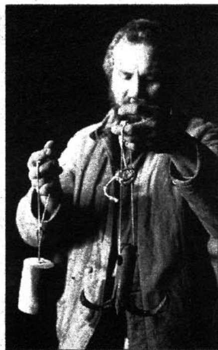
Одне слово, то було справжнє свято молодості, здоров'я, завзяття. Воно засвідчило давню істину, що не хлібом єдиним живе людина.

На знімках: канатно-крісельною дорогою на свято вирушали цілими родинами; лижний крос для жінок; призи переможцям гелгочуть і кукурікають.

Фото автора.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК, «Голос України»

Через печеру на Луганщині — до древньої обсерваторії в Аргентині?..

ДВА РОКИ тому «Голос України» знайомив своїх читачів з Миколою Тарасенком. Він переселився до печери. Тут постійно діються дива. Здатен робити їх і Микола. В тому числі й професійні, хоча його професія, здавалося б, далека від чудес: учитель історії. Однак дива тривають...

Микола Тарасенко вирушає до Аргентини. Він може перебувати в цій південноамериканській країні практично скільки завгодно. Та Микола не має наміру надто довго там затримуватися. «Півроку, — каже, — попрацюю. Може, рік».

Що ж то за робота? Чому запросили саме його — жителя Лутугинського району Луганської області?

Свого часу аргентинці дізнались про нього з публікацій у газетах і повірили, що він буде здатен повторити свій, не буде перебільшенням сказати, науковий подвиг, здійснений на їхньому ж континенті кілька років тому.

Тоді випускникові Луганського педагогічного інституту Тарасенку, який уже попрацював у школі й чимало поїздив у археологічні експедиції, спала на думку нав'язлива ідея: треба вирушати до Нікарагуа, там на нього чекає археологічне відкриття. І Микола звернувся до посольства Нікарагуа в Москві. Так, мовляв, і так, хочете — вірте, хочете — ні, але я можу змінити ваші погляди на власну історію... У нас такого підняли б на сміх. А тут поставилися серйозно. Микола одержав дозвіл на в'їзд до Нікарагуа на три місяці.

— Я інтуїтивно відчув, де треба вести розкопки, — згадує він. — Неподалік мене працювали французькі археологи — за багаторічними планами. Та саме мені пощастило вилучити з-під землі знаряддя праці й полювання первісних людей, скелет мамонта...

Наступного дня нікарагуанські газети (деякі з них удачливий археолог мені показував) вийшли під гігантськими заголовками: «Феноменальне відкриття українського вченого Миколи Тарасенка». Річ у тім, що відкрив наш земляк, не багато не мало, — епоху палеоліту для Нікарагуа. Раніше вважали, що «тоді» тут не було ані первісних людей, ані мамонтів.

Тим він сам для себе вторував шлях у науку. Дисертація практично вже була написана на розкопках — лопатою. Однак у далекій країні під пальмами Микола, як він каже, відчув поклик Донбасу і зрозумів, що повинен жити тільки на своїй малій батьківщині і зробити дуже рідкісний вибір.

У Нікарагуа для Миколи, як він вважає, закінчилося «не його» життя. Його назвали іменем померлого під час війни старшого брата, а цього, як він вважає, робити не можна. Микола, навчаючись в інституті, відчайдушно намагався змінити себе: кидав випивати, палити, переходив на вегетаріанство, займався різними видами спорту. Щось ніби вдавалося. Та згодом усе поверталося на круги своя.

Разючі метаморфози відбулися миттєво і без внутрішніх зусиль: життя брата ним було дожите, починалося його власне.

І почалося воно після відкриття стоянки древніх жителів у печері — недалеко від його рідного села Паліївки Лутугинського району Луганської області, на одному з кам'янистих узвиш «донецької Швейцарії». Микола відчув: його місце тут. Запросив знайомих екстрасенсів, вони зробили потрібні дослідження, висновки записали на окремих аркушах. Записи звірили. З точністю до метра всі вказали на одну точку: житло треба будувати тут.

Із своїм учнем Борисом Бистровим Тарасенко вирубав у скелі печеру. До неї прибудували стіни, накрили дахом. Так виникло це незвичайне житло над майже стометровим урвищем.

Місце тут явно аномальне.

— Тільки останнім часом жителі двох найближчих сіл ночами вискакували на вулицю, щоб подивитися на чотири грандіозних НЛО, — розповідає Микола. — А різного розміру світні кулі літають навколо будиночка постійно. Сидимо з друзями біля багаття, аж гульк, а вона зависла у тебе над плечем. Часом кульки викликають відчуття страху, тривоги. Траплялося, гість, який ні в що не вірить, уночі вискакував з будиночка й бігав навколо із сокирою. Повірити в те, що на нього впливає «щось», він не міг, як і не міг приборкати відчуття загрози. Недавно гостював у мене знайомий підполковник. Вірить хіба що в Маркса. Я був у будиночку, коли він вбігає — блідий, з розширеними від жаху очима. Повідомляє: над протилежним схилом балки завис «лайнер» із сяючими ілюмінаторами, завдовжки метрів двісті п'ятдесят. З іншим товаришем появу такого «лайнера» ми вже спостерігали раніше, вона теж викликала відчуття страху. Іноді вночі виникає таке відчуття, ніби крізь мене пробігає натовп людей. Чую голоси, вловлюю окремі слова, відчуваю не зовсім здорове поле. Просив спеціалістів пояснити це. Дехто вважає, що на місці мого поселення проектуються заламливі поля, і тому я стаю свідком подій, що відбуваються десь далеко.

Тут, мабуть, доречно згадати про неодноразові свідчення людей, які стверджували, що бачили на небі грандіозні панорами битв, які відбувалися і в середньовіччя, і в наступні часи. Можливо, є зв'язок між цими явищами і тими, які пережив Микола.

Після відвідання помешкання Тарасенка я неодноразово звертався до спеціалістів ось із якого приводу. У будиночку-печері будь-яка залізячка стає своєрідним музичним інструментом. Береш дві звичайнісінькі іржаві залізяки, б'єш одну об одну і народжується вражаючий срібний звук. Іржавий «камертон» здатен звучати довше хвилини. «Співають» будь-які метали: залізо, мідь, бронза, алюміній... Подібного я ніколи не спостерігав, не читав і не чув про таке. І ось спробував зацікавити цим феноменом різних спеціалістів. Ті дивувалися, висловлювали припущення. Але, як правило, розмова закінчувалася так: «А взагалі це не з моєї галузі...».

Сам Микола до аномальних явищ навколо нього ставиться спокійно. «Місце тут таке». Аномалії він сприймав, як стіни, стелю чи щось інше.

Микола—християнин, але прийняв і буддизм. Вважає, що немає значення, через кого людина прийшла до єдиного Бога. Вивчає за рідкісними книгами житія стародавніх православних монахів. Молиться, читає мантри, займається медитацією, йогою, культуризмом...

Останнім часом до нього зачастили гості. Кришнаїти хочуть підзарядитись енергією, каратисти — запозичити досвід, музиканти — пограти. Коли іржаве залізяччя тут «співає» срібними голосами, то уявляєте, як може звучати гітара!

Відвідують Миколу й жителі навколишніх сіл. Просто поговорити, чомусь навчитися. Микола нікому не нав'язує своїх ідей, свого способу життя: «У кожного свій вибір». Хворих — лікує: словом, екстрасенсорними методами, травами. Однак про себе він, незважаючи на очевидні успіхи, скромної думки: «Не я лікую — тут сама природа лікує».

Почав будівництво Храму єднання всіх релігій. Це, так би мовити, надідея — створити невеличку капличку, у якій зможе молитися представник будь-якої віри.

Так ось, «нікарагуанський археологічний подвиг» належить повторити Миколі Тарасенку в Аргентині. Попросили його тамтешні вчені допомогти знайти древню обсерваторію. Район пошуку відомий. Але докопатися до пам'ятників доісторичної цивілізації, що мало б величезну наукову цінність, ніяк не вдається. Потрібна інтуїція, передбачення.

Ось із цим багажем наш земляк Микола Тарасенко і вирушає до Аргентини...

Луганська область.

На знімках: щодня взимку Микола тарасенко купався в снігу; оцей іржавий потрійний гак у печері стає унікальним музичним інструментом, кожен з трьох гачків має власний «голос».

Фото Юрія ХРОМУШИНА.

Микола НЕЧИПОРЕНКО, «Голос України»

Таємниця овального кабінету

ЩО ДОВКІЛ нас у просторі існують усілякі небезпечні аномальні геопатогенні зони, що ми весь час перебуваємо у підступних енергетичних та геобіологічних мереживах-сітках, із цим погодилася уже, здається, більшість населення. Інколи від невдалого розташування житлової будівлі чи й тільки ліжка в помешканні люди кепсько почуваються, а то й страждають...

Але ось доцент Придніпровської державної академії будівництва й архітектури Віктор Воробйов запевняє, що існують ще й вторинні геопатогенні зони в тих приміщеннях, що побудовані на місці старих, знесених споруд. Це відкриття підказали наукові дослідження. Будівлі, виявляється, зберігаються як невидимі енергетичні згустки-«стіни». Якщо був, ясніше кажучи, будинок, а його фізично знищили, вивезли биту цеглу і сміття геть, то насправді цей будинок ніби зостається «стояти» на своєму місці скуп у вигляді своєрідних силових ліній певної енергії. Воробйов називає невидимі «стіни» енергетичними фантомами і каже, що вони «не розчиняються» не менше як сто літ.

А це означає, що в новозведених житлових, виробничих чи адміністративних будівлях, що постають на руїнах старих, не завжди безпечно перебувати, жити і працювати. Можна безпричинно й невиліковно захворіти. Отож архітекторам краще копіювати- відтворювати старі споруди.

Крім того, Віктор Воробйов заявляє, що архітектори, проектуючи нові споруди, мають передбачати таке їх геометричне вирішення, яке б не псувало психологічного комфорту та не діяло згубно на здоров'я новоселів. Прямі кути, наприклад, «розряджають» біополе людей — падає їхній фізичний тонус, вони втрачають працездатність. Невдала геометрія житлового приміщення часто-густо, твердить учений, спричиняє або незбагненні нервові збудження, відтак і схильність до безпідставних, здавалося б, суперечок у сім'ї, або гасить розумові здібності дітей, коли вони не з власної вини сяк-так навчаються у школі.

Лише коли кутів у квартирі бодай на один більше від кількості площин, тоді тільки й можна ніби сподіватися на кмітливість у дітей. А загалом людям творчих професій ліпше жити й працювати в десятигранних приміщеннях, усім іншим, хто заодно хоче бути й духовно багатим, — у круглих, а політикам та державним діячам — в овальних. То не випадково, нагадує доцент Воробйов, що, скажімо, в дореволюційному Катеринославі зводили будівлі переважно заокруглені, а, скажімо, в президентів США овальний кабінет і досі.

А як бути усім нам, адже мешкаємо і працюємо, як правило, в прямокутних квартирах, кабінетах чи цехах? Віктор Воробйов радить не впадати у відчай, бо є змога бодай частково «поправити» ситуацію. Іншим розташуванням меблів чи якогось обладнання або й «перепланувавши» приміщення. І вчений не просто про це інформує, а спільно з колегами-архітекторами й лікарями міського центру здоров'я відкрив власну фірму, котра надає відповідні послуги-консультації та займається проектуванням винятково сприятливих для здоров'я і самопочуття людей споруд.

Дніпропетровськ.

Іван КАЛИНИЧЕНКО, «Голос України»

Потяглася ниточка з митниці

ЮВІЛЕЙ Херсонської митниці (їй тепер більше 210 років) дещо затьмарила непередбачена подія. Про це розповіла своїм читачам газета міської Ради народних депутатів «Херсонський вісник».

Начальник цієї поважної установи Юрій Дьомін видав постанову про конфіскацію консервованої продукції радгоспу «Рисовод» Каланчацького району Херсонської області. Газета, посилаючись на документи, пише, що начальник грубо порушив митні закони, передавши конфісковану продукцію підприємству «Аметист». Скривджені, ясна річ, забили на сполох. Справа довгенько блукала по різних судах. Нарешті Дніпровський районний суд визнав неправомірність дій митного начальника і зобов'язав його повернути вилучене майно господарям.

Рішення суду оскарженню не підлягає. Але втішатися можна хіба що морально, бо «Аметист» продукцію давно продав, а визначити, за якими цінами, — справа безнадійна. За попередніми підрахунками, збитки, завдані власникові продукції, зокрема й через зволікання з розглядом справи, сягнули 10 мільярдів карбованців. Сумнівно, що потерпілі доб'ються свого. Тим більше, що за порушника є кому заступитися.

Власне, херсонці й раніше дивувалися, як скромному працівникові прокуратури Дьоміну свого часу вдалося швидко одержати квартиру у найпрестижнішому будинку по вулиці Старостіна, де вкорінилися здебільшого керівники найвищого рангу, як він зробив блискавичну кар'єру — став начальником митниці.

І тут на херсонців чекала сенсація. Виявилося, що Юрій Дьомін — син колишнього прокурора України Михайла Потебенька. Так-так, того самого, який кілька років тому «прославився» справою проти народного депутата Степана Хмари. Не знаємо, з яких міркувань Юрій Михайлович не захотів носити прізвище свого батька, а взяв материне дівоче і став Дьоміним, — це його особиста справа, і ніяких претензій щодо цього бути не може. Та факт залишається фактом.

Я зателефонував Юрію Михайловичу і попросив прокоментувати публікацію в місцевій газеті. І почув таке: розглядайте цю справу крізь призму дій начальника державної установи, а не сина Потебенька.

Справедливо, звичайно. Але по Херсону ходить з цього приводу старе, як світ, і завжди нове прислів'я: яблуко від яблуні...

Хочеться, щоб воно виявилося недоречним.

Інформація про перший випуск акцій

акціонерного товариства відкритого типу Промислово-інвестиційної компанії «ДІНКО»

І. Основні дані про емітента

1. Рішення про створення акціонерного товариства «Промислово-інвестиційна компанія «ДІНКО» прийняте засновниками:

Дніпропетровським головним регіональним управлінням Промінвестбанку України, м. Дніпропетровськ, вул. Леніна, 17;

Дніпропетровською міжгалузевою радою профспілок, м. Дніпропетровськ, пр. Карла Маркса, 93;

Товариством з обмеженою відповідальністю «Фінансово-промисловий концерн Цибулько», м. Дніпропетровськ, пр. Воронцова, 77/45 (засновницький договір від 12.01.1995 р.)

2. Юридична адреса емітента:
м. Дніпропетровськ, вул. Леніна, 17.

3. Предмет діяльності:

— випуск цінних паперів і всі види діяльності щодо їхнього обігу на фондовому ринку;

— сумісне інвестування в цінні папери інших емітентів. Придбання нерухомого майна, часток, паїв, акцій, які належать державі в майні господарських товариств у процесі приватизації;

— діяльність з управління активами інших інвестиційних фондів;

— консультації юридичним та фізичним особам щодо інвестицій, фінансової стратегії.

4. Загальний обсяг статутного фонду 12 000 000 000 (дванадцять мільярдів) карбованців.

5. Засновники роблять внески до статутного фонду товариства у грошовій формі в розмірі 3 млрд. крб.

6. Початкові внески слід надсилати на рахунок № 2467747 в Дніпропетровському регіональному управлінні Промінвестбанку України.

7. Контроль за діяльністю товариства здійснює ревізійна комісія товариства, що вибирається загальними зборами акціонерів.

II. Дані про емісію цінних паперів

1. Рішення про випуск акцій прийняте зборами засновників 12 січня 1995 р. (протокол № 1 від 12 січня 1995 р.) з метою забезпечення прибутковості грошових вкладень фізичних та юридичних осіб, участь громадян у приватизаційних процесах в Україні, розвитку ринку цінних паперів в Україні.

2. Плановий обсяг першої емісії — 12 млрд. крб., яка поділена на 12 000 шт. акцій номінальною вартістю 1 млн. крб. кожна.

Планується випустити прості іменні акції. Привілейовані акції не випускаються.

3. Емісія здійснюється серією А за номерами 001—12000.

4. Продаж акцій АТ Промислово-інвестиційна компанія «ДІНКО» проводиться за номінальною вартістю.

5. Засновникам належить 3000 простих іменних акцій на загальну суму 3 млрд. крб. Вартість акцій сплачена у грошовій формі. Решта акцій розповсюджується шляхом відкритої передплати.

6. Установчі збори проводяться 7.04.1995 р за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Леніна, 17.

III. Організація розміщення акцій

1. Термін відкритої передплати встановлюється з 10 березня по 1 квітня 1995 року.

2. Розповсюдження акцій проводиться Дніпропетровським головним регіональним управлінням Промінвестбанку України за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Леніна, 17, довідки за телефоном 44-73-40, 45-94-44.

Акції матимуть вільний обіг.

3. Кожна акція товариства дає акціонерові право:

— одержувати дивіденди в порядку, встановленому загальними зборами акціонерів;

— брати участь у зборах акціонерів із правом вирішального голосу;

— крім того, в акціонерів є інші права, передбачені законодавством України та статутом товариства.

4. Покупець — фізична або юридична особа — сплачує не менш 30 процентів номінальної вартості акцій в день укладення договору і не менше 60 процентів вартості акцій (з урахуванням попереднього внеску), після закінчення передплати до дня скликання установчих зборів. Повна вартість акцій сплачується в терміни, які будуть визначені установчими зборами, але не пізніше 6 місяців від дати реєстрації товариства.

5. У разі, якщо передплата на акції перевищує розмір оголошеного статутного фонду, проводиться відмова у зайвій передплаті згідно з переліком передплатників з кінця переліку.

6. Якщо до закінчення передплати не буде покрито 60 процентів акцій, акціонерне товариство вважається не заснованим. Особам, які передплатили акції, внесені ними суми повертаються не пізніше як через 30 днів після закінчення передплати.

7. Виплата дивідендів за акціями здійснюється акціонерним товариством Промислово-інвестиційною компанією «ДІНКО» один раз на рік у строки та в розмірах, які визначаються рішенням річних зборів акціонерів.

IV. Чинники ризику

Непослідовність заходів керівництва України щодо інвестиційної політики, роздержавлення і приватизації, економічно необгрунтовані зміни у податковій політиці.

УКРСОЦБАНК

ПАНОВЕ!

Акціонерно-комерційний банк соціального розвитку «Укрсоцбанк»

повідомляє про загальні збори акціонерів банку, які відбудуться 20 квітня 1995 року об 11.00 у приміщенні Будинку кіно за адресою: м. Київ, вул. Саксаганського, 6.

Порядок денний:

1. Звіт правління про діяльність «Укрсоцбанку» за 1994 рік та перспективи його розвитку.
2. Звіт ревізійної комісії про проведення ревізії банку за звітний період.
3. Про розподіл прибутку банку за результатами діяльності в 1994 році.
4. Про зміни і доповнення до статуту банку.
5. Вибори ради банку, ревізійної комісії та голови правління.
6. Різне.

Реєстрація — 9.30 — 11.00

Довідки за телефонами: 269-05-83, 269-02-00, 269-25-36.

Правління.

СПЕЦОДЕЖДУ:

костюмы х/б и брезентовые, рукавицы х/б, диэлектрические перчатки, фуфайки, халаты х/б белые и темные.

ОБУВЬ РАБОЧУЮ:

ботинки рабочие, сапоги резиновые.

Тел. (05667) 6-18-19.
Факс: 4-39-73.

Малое предприятие **«Гарант»** предлагает

НЕФТЕПРОДУКТЫ:

Мазут, бензин, дизтопливо, битум жидкий МЗ, битум сухой М4, серу техническую чешуйчатую.

КУПИМ МАКУЛАТУРУ

Тел. (05667) 6-87-97, 4-39-88.
Факс: 4-39-73.

Одесское предприятие «Сельский вариант мини-молоко»

выпускает высокорентабельное оборудование по переработке молока на творог, брынзу, сметану, масло сливочное производительностью:

- ❑ 1500 — 2000 л молока в сутки (цена 1 миллиард карбованцев);
- ❑ 3000 л молока в сутки (цена 1,5 миллиарда карбованцев);
- ❑ 5000 л молока в сутки (цена 2,2 миллиарда карбованцев).

Наши реквизиты:
ЧП «Мини-молоко», 270044, г. Одесса,
Французский бульвар, 33-А, гостиница «Экран», ком. 604.
Р/с 1468362 в отд. Укрэксимбанка
в г. Одессе,
МФО 328618. Код: 21004195.
Факс: (0482) 22-00-73,
тел. (0482) 28-67-44.

Інформація про другий випуск акцій

Hiala bank

акціонерного банку «Хіалабанк»

АКБ «Хіалабанк» створено рішенням загальних зборів акціонерів від 1 серпня 1994 р. і зареєстровано Національним банком України 13 грудня 1994 р. (№ 145) у формі відкритого акціонерного товариства. Статутний фонд банку сплачений (на 1.07.94 р. становить 5 млрд. крб.) і сформований за рахунок першого випуску акцій.

Акції першого випуску розміщено серед юридичних та фізичних осіб і станом на 1.07.94 р. повністю сплачені в розмірі номінальної вартості.

Другий випуск акцій АКБ «Хіалабанк» складає 25.000.000 (двадцять п'ять мільйонів) крб. простих іменних акцій номінальною вартістю 1000000 (один мільйон) крб. на загальну суму 25.000.000.000 (двадцять п'ять мільярдів) крб.

Акції різних випусків рівні в правах, відрізняються між собою серією.

Акції другого випуску АКБ «Хіалабанк» розміщуються шляхом відкритої передплати серед юридичних та фізичних осіб.

Акції реалізуються з курсовою надбавкою, яка встановлюється правлінням банку на підставі співвідношення попиту та пропозиції.

Право на придбання акцій за номінальною вартістю в першу чергу надається акціонерам банку — власникам акцій попередніх випусків.

Передплата акцій другого випуску триватиме з 6 березня 1995 р. до 29 квітня 1995 р.

Акції випускаються у безготівковій формі й оплачуються в номінальній валюті.

Рух акцій фіксується у книзі реєстрації акцій. Власник має право продавати чи передавати будь-яку кількість належних йому акцій іншій особі без попереднього узгодження з банком, але з обов'язковою реєстрацією нового власника в банку в 10-денний термін. Без такої реєстрації угода щодо купівлі-продажу акцій не вступає в силу.

Виплату дивідендів планується здійснювати щорічно за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні банку після сплати встановлених законодавством податків та інших платежів до бюджету, створення резервного та інших обов'язкових фондів.

У разі відмови банку в реєстрації другого випуску акцій залучені кошти повертаються акціонеру в десятиденний строк.

Акції другого випуску АКБ «Хіалабанк» можна придбати за адресою: Чернігів, вул. Леніна, 32.

За докладнішою інформацією звертатися за телефонами: 4-00-69, 4-05-48.

Голова Правління
Котелевець Л. М.

УВАЖАЕМЫЕ АКЦИОНЕРЫ!

Страховая компания «Правэкс-страхование» напоминает своим акционерам, что общее собрание состоится 10 марта 1995 года в 16.00 в актовом зале института физиологии им. Богомольца.

Для регистрации необходимо иметь при себе паспорт, сертификат акции на предъявителя.

Правление компании.

Информация о выпуске акций первой эмиссии акционерным обществом открытого типа «Помощь»

I. Основные данные об эмитенте

1. Наименование эмитента: акционерное общество открытого типа «Помощь».

2. Местонахождение: 340055 Донецк, ул.Челюскинцев, 174 «А».

3. Дата проведения собрания учредителей: 15 февраля 1995 г.

4. Общество создается в целях усиления социальной защищенности инвалидов — акционеров общества, обеспечения их социальных гарантий и занятости, производственной, коммерческой, посреднической и внешнеэкономической деятельности.

5. Предметом деятельности общества является:

— внешнеэкономическая деятельность;

— открытие обменных пунктов иностранной валюты в порядке, установленном законодательством Украины;

— торговля иностранной валютой через уполномоченные банки и другие кредитно-финансовые учреждения;

— доверительные операции по поручению клиентов, кроме операций с приватизационными бумагами;

— оказание консультационных, информационных и иных услуг;

— производство товаров народного потребления и их реализация;

— оптово-розничная торговля на территории Украины и за ее пределами;

— производство, заготовка, переработка и реализация продуктов сельского хозяйства, рыболовства, пчеловодства, звероводства, а также лесоиспользования и деревообработки;

— осуществление строительных, монтажных и ремонтных работ, производство, приобретение, переработка и реализация стройматериалов, металлоизделий, вторсырья и отходов производства;

— производство и реализация продукции производственно-технического назначения;

— информационные, консультационные, маркетинговые, лизинговые, брокерские, гостиничные, рекламные услуги, финансовый лизинг;

— открытие коммерческих банков, страховых компаний;

— оказание услуг в области автомобильного транспорта и технического обслуживания транспортных средств, транспортно-экспедиционных услуг;

— посредническая, торговая, торгово-посредническая деятельность и иные виды — инвестиционная, биржевая, в том числе осуществление посреднических функций на рынках товаров, ценных бумаг, валюты;

— гарантийное и сервисное обслуживание электронной и другой техники;

— ремонт, наладка и установка электронного оборудования;

— создание и реализация программного обеспечения;

— организация выставок, ярмарок и аукционов, семинаров, симпозиумов, а также участие в них;

— организация аукционной, комиссионной и посылочной торговли товарами отечественного и зарубежного производства;

— полиграфическая, издательская и рекламная деятельность;

— организация предприятий общественного питания;

— организация охраны хозяйственных объектов и физических лиц;

— купля-продажа интеллектуальной собственности;

— открытие учебных и оздоровительных центров, бизнес- клубов;

— организация туризма и экскурсионного обслуживания;

— организация культурного досуга населения, в том числе создание атракционов, клубов, дискотек, игровых заведений, организация и проведение концертно- зрелищных и спортивных мероприятий;

— образование собственной производственной и строительной баз, научно-исследовательских лабораторий, отделов, конструкторских и проектных бюро, а также образование собственных производств, хозрасчетных подразделений, филиалов, совместных и самостоятельных производств с использованием современных технологий;

— изучение рынка недвижимости;

— проведение тендеров и аукционов по объектам движимого и недвижимого имущества;

— инвестирование средств, а также мобилизованных средств в объекты приватизации, программы развития промышленности, сельского хозяйства, строительства, транспорта, связи, социальной сферы, в том числе с участием иностранного капитала;

— осуществление благотворительной деятельности, способствование трудоустройству инвалидов, малообеспеченных граждан и пенсионеров;

— другая деятельность, не запрещенная действующим законодательством.

Отчет об уставном фонде

6. Руководящий состав общества — специалисты с высшим экономическим и юридическим образованием, значительным опытом работы по специальности.

7. Общество планирует использование в своей деятельности передовых производственных технологий и новейших научных достижений с целью получения обществом максимальной прибыли.

8. Общество предполагает проводить государственную регистрацию иностранных инвестиций зарубежных участников согласно Декрету Кабинета министров Украины «О режиме иностранного инвестирования».

9. Планируемый уставной фонд эмитента составляет 300 000 000 000 карбованцев и поделен на 150 000 простых именных акций и 150 000 простых акций на предъявителя номинальной стоимостью 1000 000 карбованцев каждая.

II. Характеристика финансового положения эмитента

1. Кредиторской задолженности общество на момент выпуска акций не имеет.

2. Административные и экономические санкции государственными органами на момент выпуска акций не налагались.

III. Данные об эмиссии ценных бумаг

1. Решение об организации подписки на акции общества принято на собрании учредителей 15 февраля 1995 г.

2. Цель использования финансовых ресурсов, вырученных от эмиссии — получение прибыли от коммерческой и финансовой деятельности, вложение в развитие высокорентабельных технологий. Формирование уставного фонда осуществляется за счет денежных средств, движимого и недвижимого имущества учредителей и акционеров общества.

3. Планируемый объем первой эмиссии — 300 000 000 000 карбованцев.

4. Вид и категория ценных бумаг — простые именные акции и простые акции на предъявителя.

5. Учредители акционерного общества обязуются быть держателями не менее 25% акций общества сроком не менее двух лет. Учредителями общества являются юридические и физические лица:

граждане Украины — держатели простых именных акций общества в количестве девяносто тысяч штук;

Standart international trade LTD (Израиль) — держатель простых именных акций общества в количестве шестьдесят тысяч штук и простых акций на предъявителя в количестве сто сорок тысяч штук;

Ворошиловское районное общество инвалидов Донецка «Надежда» — держатель простых акций на предъявителя общества в количестве сто пятьдесят штук.

6. Номинальная стоимость каждой акции — 1000000 карбованцев. Количество простых именных акций — 150000 штук, простых акций на предъявителя — 150000 штук. На каждой простой именной акции указывается серия «А» и порядковый номер от 000001 до 150000. На каждой простой акции на предъявителя указывается серия «А» и порядковый номер от 150001 до 300000.

7. Подписка на акции первой эмиссии производится по адресу: 340055, Донецк, ул.Челюскинцев,174 «А» и в специализированных пунктах подписки на акции АО «Помощь». Общество имеет право привлекать для распространения своих акций торговцев ценными бумагами в соответствии с действующим законодательством. В случае недостижения или превышения подписки учредители действуют согласно законам Украины «О хозяйственных обществах» и «О ценных бумагах и фондовой бирже».

8. Начало подписки на акции первой эмиссии общества — 1 марта 1995 г.,окончание — 1 апреля 1995 г. Начальный курс продажи акций — по номинальной стоимости.

9. Владелец акций имеет право:

— получать дивиденды общества;

— получить часть собственности имущества общества в случае его ликвидации пропорционально стоимости принадлежащих ему акций общества;

— отчуждать акции, принадлежащие ему, в порядке, определенном действующим законодательством, завещать их по наследству;

— принимать участие в общих собраниях акционеров;

— избираться и быть избранным в ревизионную комиссию и другие органы общества;

— получать информацию о деятельности общества;

— пользоваться преимущественным правом на приобретение дополнительно выпущенных акций общества.

10. Выплата дивидендов будет производиться по адресу: 340055, Донецк, ул.Челюскинцев 174 «А» или в созданных специализированных пунктах общества. Сроки выплаты дивидендов определяются общим собранием акционеров или правлением общества. Выплата дивидендов может производиться раз в квартал, раз в полгода или раз в год.

IV. Дополнительная информация об эмиссии

1. В случае недостижения необходимой для учреждения общества подписки средства акционеров подлежат возврату.

2. Вступительные взносы вносятся на счет № 210467991 в Донуглекомбанке Донецка МФО, 334895.

3. Учредительное собрание общества состоится 2 апреля 1995 г. по адресу: Донецк, ул.Челюскинцев, 174 «А».

4. Учредители имеют право вносить свою долю в виде движимого и недвижимого имущества. Информация о составе имущества, вносимого в натуральной форме, предоставляется в Министерство финансов Украины.

5. Фактором риска для деловой деятельности эмитента может являться только принятие правительством Украины нормативных актов, резко меняющих порядок работы общества.

Президент акционерного общества открытого типа «Помощь» Е.Я.ВИНОКУРОВ.

Так і запишіть: Ламайребро!

Сьогодні в «Курені» — козацькі жарти

Петро Ребро

Курінний: Добірне товариство! Як стало відомо, у славному Запоріжжі пішли поміж люди дві веселі книги «Козацьких жартів», на виході — третя. Написав їх і 500-річчю Запорозького козацтва присвятив відомий український поет-гуморист Петро Ребро. Сьогодні він гість нашого куреня. Я його твори читав, сміявся і готовий обома руками проголосувати, аби записати Ламайребра... чи то пак Петра Ребра почесним піїтом-гумористом нашого куреня. Але була пропозиція щодо процедури — запитання із залу. Отже, перший... як його... мікрофон!

— А скажіть-но, будь ласка, як це вам вдається сміятися-жартувати, коли в державі така криза?

— Господи! Ви наче змовилися! Ось і наш славетний патріарх (а точніше кажучи, гетьман українського красного письменства) мені пише: «Обидва запорізькі видання одержав, дякую. Подумалось: якщо серед цього хаосу й гіперінфляції Запоріжжя жартує і сміється, то, мабуть, не все пропало. Житиме Україна! Олесь Гончар».

Реалії нашого життя справді суворі: урядовці мовби взялися відучити наш народ усміхатися. Та, як пише мені один шанувальник гумору, українця можна обдерти, як липку, але почуття гумору в нього не забереш. Сміх, слава Богу, не підлягає інфляції; як довели вчені, він корисний для здоров'я (єдині ліки, широкодоступні масам); сміх не обкладається податком. І взагалі, Україна, яка не жартує і не сміється, то не Україна.

Курінний: Другий мікрофон!

— Як ви прилучились до козацької теми, чи, може, ви козацького роду?

— Справді, про козаків є майже в усіх моїх книжках. Правда, були роки, коли видавці, мов чорт ладану, боялися самого слова «козак», особливо після того, як головний ідеолог України оголосив Запорозьку Січ... «кублом українського буржуазного націоналізму».

Та й хіба я не козак — хоча б за походженням, за прізвищем? До речі, на це прізвище свого часу звернув увагу Остап Вишня. Підписуючи мені книжку, він поцікавився, чи це в мене не псевдонім. А потім навіть позаздрив: «Добре прізвище, козацьке!»

Курінний: Третій мікрофон!

— Тут ось зліва кажуть, нібито ви чимало сюжетів просто взяли з фольклору і перелицювали на гумористичний манір. І ще: що буде «на третє», тобто у третій книзі?

— Переважна більшість жартів — результат моєї спроби «вжитися» у шкіру наших дотепних предків, щоб їхніми очима глянути на певні події — давні й сьогочасні. Це не лише стосунки козаків з царицею та її фаворитами, «кпини з панів. У жартівливе біополе потрапили і побут козацький, і їхні труди-клопоти, розваги, женихання, чаркування. Це, так би мовити, наша історія — крізь призму сміху.

Я закінчив третю книжку й дещо з неї привіз — пригощайтесь. Мрію (а хто заборонить мріяти?) видати всі три книжки одним томом, тобто створити своєрідний «Козацький сміхопис».

Курінний: Коло пройдено. Дозвольте зачитати проект постанови нашої курінної ради: «Записати потомственого козака Ламайребра (Петра Ребра) почесним піїтом-гумористом куреня». Хто за? Одноголосно. Так і запишіть: Ламайребро! Підстави — «Козацькі жарти»!

ТІЛЬКИ РАЗ

Чайка хвилі розрізає —
Аж скрипить стерно.
— А бува, що,
— хтось питає, —
Чайка йде на дно?
Сотник глянув,
посміхнувся
На такі слова.
Смачно димом затягнувся
І сказав: — Бува.
Та не думай часто дуже
Про хвилини ті,
Адже це буває, друже,
Тільки раз в житті!

ЯК ЗБЕРЕГТИ ТАЄМНИЦЮ

Обозний писарю говорить
(Він щойно написав листа):
— Що ти надряпав,
крючкотворче?
Його ж ніхто не прочита!
— Атож, ніхто,
— погодивсь писар. —
Але облиш слова круті,
Адже це я зробив
навмисне,
Бо є секрети у листі.

НА РАДІ

Хтось на раді про Микиту
Кошовому доповів:
— Він забув
не тільки свиту.
Він приплентавсь...
без штанів!
— То є речі другорядні, —
Каже батько. — Краще ви
Простежте, щоб хтось
на раду
Не прийшов без голови!

УКАЗ

Отож і видала указ
Украй розгнівана цариця:
«Убʼю, хто скаже
ще хоч раз,
Що я дурна,
немов ослиця!»
І домоглась свого таки
Імператриця—упириця:
Тепер казали козаки:
«Вона розумна,
мов ослиця!»

КОМУ — ЩО

Доводив пан січовикам:
— Ми вояки хороші:
За честь воюємо, а вам
Одне лиш треба — гроші!
— Ти, — козаченько
одвіча, —
Про честь не згадуй всує:
Кому чого не вистача,
То той за те й воює!

ХТО МУДРІШИЙ

Один козак сивий-сивий,
Другий — ще сивіший,
І зчинили суперечку:
Хто із них мудріший.
А оскільки їм довести
Не вдалось нічого,
Попросили буть суддею
Вони кошового.
Той і каже: — Я не знаю,
Хто із вас мудріший.
Але хто затіяв сварку,
Той, либонь, дурніший!

А БАРАН ЗНАЄ!

Хвалився пан,
що між панів —
Найвченіший в повіті.
І хоч не має він чинів,
Та знає все на світі.
Козак осмикує «знавця»:
— Ти спритний до запасок.
А знаєш ти, коли вівця
Жада любовних ласок?
— Цього не знаю,
— мимрить пан. —
Ми ці не вчили штуки.
Козак регоче: — А баран
Це знає й без науки!

ЧУДОВЕ ПОЛЮВАННЯ

Ішов козак із полювання
І так уголос міркував:
— Це добре,
що я в качку цілив,
Але, на щастя, не попав.
Це добре,
що вона не впала
У річку, де густий рогіз.
Це добре, що і я за нею
В холодну воду не поліз.
Це добре,
що не простудився,
Адже здоровʼя — над усе.
Це добре,
що не мучить нежить
І лихоманка не трясе.
Це добре,
що на грішним місці
У мене не схопивсь чиряк
І на коня я можу сісти...
Чудово! — вигукнув козак.

ГРІЗНИЙ КОШОВИЙ

Кошовому стара баба
Подала цидулку,
Що її Кіндрат—нахаба
Проміняв на люльку.
Той нагримав на Кіндрата:
— Покарати мушу,
Слід до люльки іще брати
Тютюну папушу!

ЩО ТАКЕ ГРІХ

Баба лає козарлюгу,
Лупить кулаками:
— Гріх,
беззубий волоцюго,
Бігать за дівками!
Той з досади
пихнув димом
І зітхнув: — Ех, мати,
Гріх не бігати за ними,
Гріх не доганяти!

ЗЛИЙ ШЛЯХТИЧ

Їде шляхтич по дорозі.
Хвалиться прислузі:
— Я рубав
тих запорожців,
Як бурʼян у лузі!
Раптом зирк —
ідуть з-за річки
Козаченьки браві.
Шляхтич вискочив
із брички
І сховавсь в канаві.
Потім виліз, чистить пера,
Обтрусив жупана.
А челядник: — Ой, холера!
Що за сморід, пане?
Шляхтич став
посеред шляху,
Розминає кості:
— Ти гадаєш,
то від страху?
То в мене від злості.

ЧОРТОВЕ САЛО

Ото був злодій і брехун,
Нехай йому абищо!
Якось до Сави уночі
Прокрався на горище.
А там, на бантині, сальце,
Його злодюга — в полу,
Та оступився у пітьмі
І гепнувся додолу.
Господар голову підняв.
— Що там, — питає,
— впало?
А злодій каже: —
Та це вам
Чорти прислали сало.
— Чорти? — обурився той.
— Геть
Поки не дав по шиї!
І сало їхнє забери,
Бо викину в помиї.
Не хочу, щоб болів живіт
Або швидка напала.
Ще й роги виростуть,
либонь,
Від чортового сала!
— Тоді хоч двері відчини.
— Оце вже інша справа.
— І сало на плече піддай.
— Будь ласка, —
мовив Сава.

ВУЗЛИКИ НА ОЧКУРІ

Мусиш вузлик завʼязати,
Памʼятати до сивин:
Січ тоді для тебе мати,
Коли ти — не сучий син.

* * *

Знають лицарі веселі:
Добра штука — булава,
Та до неї, мудрагелі,
Ще потрібна голова.

* * *

На всякім перехресті
Хай грамотій чита:
«Людина, що без честі, —
Це кінь, що без хвоста!»

* * *

Що з воза впало —
те пропало,
Тож не картайся і не вий:
На блискавці засмажить
сало
Не може навіть кошовий.

* * *

Цей вузлик слід би
взяти в путь
І козаку й козачці:
Осла по вухах пізнають,
А дурня — по балачці.

Будьте оптимістами!

А газети... Страшно брати до рук, а тим більше читати

Тут завал, там — провал, зверху — укази, знизу — протидія, а навколо — інфляція і злочинність. Телевізора включаємо тільки перехиливши чарку валерʼянки. І закусивши валідолом. Перший канал — війна, другий — зупиняються заводи, третій — немає ліків. Радіо — енергоносіїв катма...

Народ нажаханий:

— Що ж це воно буде?

— Крах, — відповідають песимісти.

Я оптиміст. Дивлюся в корінь, і читаю поміж рядками.

Воюють? А хто з нас, добре хильнувши, не робив дурниць? А з іншого боку: люди хоч чимось зайняті. Довго, правда, зайняті. Берлін взяли за тиждень. А за скільки тижнів не взяли Грозний? Що ж, буде робота нашим будівельникам. Чому нашим? А чим же? Наші нафтовики і шахтарі там? Там. Водії — там, енергетики — теж. Тепер будуть і будівельники.

Заводи зупиняються? А ви помітили, наскільки чистішим стало повітря? Отож-то. Скрізь, за бажанням, можна знайти позитивне. Подумаєш, немає ліків! Зате як розвинулася нетрадиційна медицина. Цілителі і екстрасенси, чаклуни і відьми — усі стали на сторожі нашого здоровʼя. Одна бабка зняла зуроче ння з ущерть наповненого стадіону. Без ліків. Кілька недрукованих слів і — все!

Велика злочинність, кажете? А який це дало поштовх винахідникам і раціоналізаторам! Замки і запори, сигналізація і пастки. І все це — вище рівня світових стандартів. А озброєння? На ринку бабуля продає насіння. Поруч — автомат. Від рекетирів. Колгосп замість трактора купляє танк. Висновок: буде працювати ВПК. А це ж скільки робочих місць!

Відключать електроенергію? І слава Богу! Хоч тепер жінки і чоловіки зрозуміють, що вони одружуються не для того, щоб дивитися телепередачі. Знову ж таки, дітей побільшає.

А скільки того крику, що немає газу! Вже давно доведено, що сирі овочі — найкращі ліки. Ви не пробували їсти сиру картоплю? Ні? Мені вас шкода. Заїдять вас коліти, гастрити і всякі інші виразки.

Хтось скаржиться на холоднечу в квартирі. Наївні люди. Не уявляють: скільки зекономили коштів! Зізнайтеся, що третина вашого сімейного бюджету ішла на різні отрути для тарганів.

А тепер таргани занесені у «Червону книгу». Ота ж холоднеча їх і доконала. Ось хто найбільше потерпів від кризи. А ми ж все-таки живемо! Так що давайте не будемо... Дивіться в корінь і читайте поміж рядками.

Будьте оптимістами!

Анатолій ДЯДЮН.

Малюнок інформагентства «Евро-ИКС».

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

◆ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◆ Рукописів не повертаємо.
◆ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

◆ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 540740.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311043.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.